

Reactienota ontwerpnota van uitgangspunten wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest

1. Inleiding

In het kader van de voorbereiding van het wijzigingsbesluit omgevingsplan voor het Buitengebied Zuidwest heeft de gemeenteraad op 2 juli 2025 een ontwerpnota van uitgangspunten vastgesteld.

De ontwerpnota van uitgangspunten gaat over het buitengebied van de voormalige gemeente Gaasterlân-Sleat. In dit gebied geldt op grond van het tijdelijk deel van het omgevingsplan van De Fryske Marren de Beheersverordening Buitengebied Zuidwest 2017, vastgesteld door de gemeenteraad op 26 september 2017.

De ontwerpnota van uitgangspunten richt zich op bestaande en nieuwe functies, milieubelastende activiteiten en thema's uit de omgevingsvisie van De Fryske Marren, die van belang zijn voor ons buitengebied. Het is een groot gebied, waar veel verschillende belangen spelen zoals landschap, natuur en ruimte voor agrarische bedrijven. De gemeente heeft hier ideeën over en heeft deze verwerkt in de ontwerpnota van uitgangspunten.

Na het vaststellen van de definitieve nota van uitgangspunten maken we op basis van de vastgestelde uitgangspunten een conceptwijzigingsbesluit omgevingsplan Buitengebied Zuidwest. Dat concept stellen we opnieuw digitaal beschikbaar en leggen we ter inzage. Daarop zijn dan weer reacties mogelijk. Vervolgens stellen we een ontwerpwijzigingsbesluit op en met de terinzagelegging daarvan start de formele procedure tot wijziging van het omgevingsplan. Tenslotte neemt de raad een besluit over het vaststellen van het wijzigingsbesluit. Dus schematisch:

- Ontwerpnota van uitgangspunten;
- Nota van uitgangspunten;
- Concept-wijzigingsbesluit;
- Ontwerpwijzigingsbesluit;
- Vastgesteld wijzigingsbesluit.

Na de inleiding die we in dit hoofdstuk hebben opgenomen, zullen wij in hoofdstuk 2 van deze nota ingaan op de terinzagelegging van de ontwerpnota van uitgangspunten. In hoofdstuk 3 zullen we de ingekomen inspraakreacties en onze reacties daarop behandelen. We sluiten de nota af met hoofdstuk 4, waarin we een aantal ambtshalve wijzigingen beschrijven.

2. Terinzagelegging ontwerpnota

De ontwerpnota van uitgangspunten was vanaf 23 oktober 2025 voor eenieder in te zien. De ontwerpnota heeft t+er inzage gelegen op de servicepunten in Balk en Lemmer en in het gemeentehuis te Joure. Daarnaast was de ontwerpnota van uitgangspunten, net als de participatienota, digitaal te raadplegen via onze website. Ook zijn er inloopbijeenkomsten geweest in het dorpshuis van Oudemirdum en Elahuizen. Daarnaast is een avond georganiseerd met

belangenorganisaties in het dorpshuis van Nijemirdum. Op 17 december 2025 hebben we in het Gemeenteblad meegedeeld dat nog tot 16 januari reacties konden worden ingediend.

3. Inspraakreacties

We hebben 34 schriftelijke reacties op de ontwerpnota ontvangen.

Voor de volledige inhoud van de reacties verwijzen wij korthedshalve naar de reacties zelf die geanonimiseerd aan deze nota zijn gehecht. Na een beknopte weergave van de reactie geven wij cursief ons standpunt daarover weer. Vervolgens stellen we daarbij voor om de reactie geheel, gedeeltelijk of juist niet over te nemen en de ontwerpnota van uitgangspunten al dan niet aan te passen.

Anonimiseren

Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) mogen inspraakreacties, zienswijzen e.d. in principe niet elektronisch beschikbaar gesteld worden als deze NAW-gegevens (naam, adres, woonplaats) bevatten of andere persoonsgegevens die vallen onder de Wbp (bijv. Burgerservicenummer).

In deze nota wordt hieraan voldaan door van een indiener van een reactie (voor zover het een natuurlijke persoon betreft) niet de betreffende persoonsgegevens te vermelden. Aangezien de inspraakreacties ook als bijlage bij deze nota zijn gevoegd, zijn ook hierin de persoonsgegevens geanonimiseerd. Wel is van iedere officiële reactie het postregistratienummer vermeld, zodat indiener eenvoudig kan zien waar zijn reactie aan de orde wordt gesteld.

De werking van de Wbp strekt zich niet uit tot gegevens van ondernemingen, die behoren tot een rechtspersoon. Deze namen behoeven niet te worden geanonimiseerd. Dit geldt ook voor personen die beroepsmatig betrokken zijn bij de procedure (namen van advocaten, gemachtigden e.d.).

Enkele opmerkingen vooraf

a. Soms refereren indieners van reacties aan de provinciale omgevingsverordening. Voor veel onderwerpen is de provinciale verordening erg ruim. De gemeenteraad heeft echter een eigen verantwoordelijkheid. De raad vindt het lang niet altijd wenselijk om de ruimte die de provincie biedt, ook daadwerkelijk te benutten. Zou de raad dat wel doen, dan zou het karakter van ons buitengebied erg veranderen.

b. Ontwikkelingen kunnen op verschillende manieren worden toegestaan. Voor bepaalde zaken geeft de gemeenteraad aan het college de ruimte om binnen bepaalde kaders een vergunning op grond van het omgevingsplan te verlenen. Voor andere zaken vindt de raad dat niet wenselijk en wil de raad zelf de afweging maken binnen een afzonderlijk te voeren procedure. Dit kan dan een procedure zijn voor een Bopa (een vergunning voor een activiteit die afwijkt van het geldende omgevingsplan, oftewel een buitenplanse omgevingsplanactiviteit) of een procedure tot wijziging van het omgevingsplan.

3.1. Inspraakreactie 1 (Z.873010)

Indiener voelt zich onvoldoende erkend in de ontwerpnota, terwijl de provincie Fryslân door het opnemen van de definitie 'hulpbedrijf landelijk gebied' en de daaraan verbonden ontwikkelmogelijkheden in de omgevingsverordening provincie Fryslân deze bedrijven wel ruimtelijk erkent als hulpbedrijf landelijk gebied. Cumelabedrijven zijn veelal familiebedrijven gevestigd in het

landelijk gebied en hebben voor hun brede werkzaamheden, variërend van loonwerk tot groen-, water- en grondbeheer, passende ontwikkelingsruimte nodig. Verplaatsing naar bedrijventerreinen is praktisch en economisch vrijwel onmogelijk door ruimtegebrek en hoge kosten. Voor veilige stalling van kostbaar materieel zijn ruime bouw mogelijkheden essentieel, evenals een bedrijfswoning. Indiener verzoekt om één juiste definitie van 'hulpbedrijf landelijk gebied', in overeenstemming met de provinciale verordening, en om aanpassing van kaders 18 en 28 zodat vestiging en uitbreiding op vrijkomende agrarische locaties daadwerkelijk mogelijk wordt. Een apart kader met realistische bouw- en uitbreidings mogelijkheden is noodzakelijk om de bedrijven toekomstperspectief te bieden en maatschappelijke opgaven uitvoerbaar te houden. Ook verzoekt de indiener om mogelijkheden voor het oprichten van kleine windmolens op te nemen.

Reactie gemeente:

Wij delen de zorgen van de indiener over de erkenning en ontwikkelingsruimte van Cumelabedrijven in het buitengebied slechts gedeeltelijk. Wij erkennen dat Cumelabedrijven, volgens provinciaal beleid, vallen onder de categorie 'hulpbedrijf landelijk gebied'. Deze bedrijven vervullen een belangrijke rol in loonwerk en groen-, water- en grondbeheer. We hadden een bijna vergelijkbare definitie opgenomen in de ontwerpnota van uitgangspunten. Die definitie is toegepast bij meerdere kaders, zoals voor nevenactiviteiten, vrijkomende agrarische bebouwing en niet-agrarische bedrijvigheid. Cumelabedrijven worden daarmee beleidsmatig erkend.

Wat betreft de ruimtebehoefte geldt dat Cumelabedrijven vaak meer ruimte nodig hebben door hun materieel. Tegelijk moet het buitengebied zorgvuldig worden beschermd. De bestaande kaders bieden daarom ontwikkelruimte, maar beperken ook de impact op landschap en cultuurhistorie. De maximale uitbreidings mogelijkheden zorgen voor een balans tussen deze belangen.

Dat verplaatsing naar een bedrijventerrein lastig kan zijn, erkennen wij, maar dit is geen reden om ruimere algemene bouw mogelijkheden in het buitengebied toe te staan. Om verstening te voorkomen, worden nieuwe niet-agrarische locaties in principe niet toegestaan. Ontwikkeling van hulpbedrijven wordt vooral gefaciliteerd op vrijkomende agrarische erven, mits passend in het landschap en de schaal van het gebied.

Wij zien geen noodzaak voor een apart kader voor Cumelabedrijven. Bij bijzondere situaties kan maatwerk worden toegepast via een afzonderlijke procedure. Voor dat maatwerk willen wij dan wel de gemeenteraad maximaal in positie brengen. Dit betekent dat dan een afzonderlijke afweging plaats moet vinden binnen een aparte procedure.

Het verzoek om kleine windmolens toe te staan bij deze bedrijven nemen wij niet over; deze blijven beperkt tot agrarische bedrijven.

Ook een verruiming van goot- en bouwhoogtes nemen wij niet op voorhand over. Dit wordt in een later stadium beoordeeld, waarbij wordt meegewogen dat grotere bouwhoogtes vaak een industriële uitstraling hebben.

De indiener vindt ook dat er rechtsongelijkheid is omdat agrarische bedrijven wel meer mogelijkheden hebben voor uitbreiding en voor het plaatsen van kleine windmolens. Dit houdt echter verband met het algemene uitgangspunt dat de agrarische functie een primaire functie is in ons buitengebied. Andere bedrijfsfuncties zijn dat niet.

Conclusie:

Wij nemen de inspraakreactie deels over: we nemen in de nota van uitgangspunten op dat Cumelabedrijven onder de definitie van 'hulpbedrijf landelijk gebied' vallen. Wij nemen de definitie 'hulpbedrijf landelijk gebied' over uit de provinciale verordening.

3.2. Inspraakreactie 2 (Z.877523)

De indiener vindt dat er cruciale voorwaarden ontbreken om overlast en aantasting van privacy voor omwonenden te voorkomen bij het toestaan van minicampinggebruik bij wonen en wonen-voormalige boerderij. Er wordt gevreesd voor toename van geluid, verkeer en parkeeroverlast; daarom moet worden vastgelegd dat parkeren volledig op eigen terrein plaatsvindt. Voor het sanitair gebouw ontbreekt een verplichte afstand tot erfgrans en woningen, terwijl dit geur- en geluidsoverlast kan veroorzaken. De minimale perceelgrootte van 5.000 m² is onduidelijk gedefinieerd. Het zou moeten gaan om de netto beschikbare oppervlakte na toepassing van afstandseisen, inclusief ruimte voor parkeren en sanitair. De voorgestelde afstand van 50 meter tot de dichtstbijzijnde woning biedt onvoldoende bescherming van privacy, omdat de minicamping dan nog steeds direct aan de erfgrans kan liggen; een minimale afstand tot zowel erfgrans als woning is gewenst. Ook bij cumulatie van functies (minicamping, theetuin, recreatieappartementen) zijn extra waarborgen nodig. Tot slot wordt verzocht om duidelijkheid over campers, zoals eerder uitgesloten in oude bestemmingsplannen.

Reactie gemeente:

Wij vinden dat de voorwaarden in de nota, zoals de maximale omvang van kleinschalige kampeerterreinen, afstandsregels, landschappelijke inpassing en parkeren op eigen erf, voldoende zijn om een goed woon- en leefklimaat voor omwonenden te waarborgen. Wel koppelen we het kleinschalig kamperen aan een vergunning opdat we de landschappelijke inpassing goed kunnen toetsen. We verduidelijken ook dat de minimale afstand van 50 meter geldt tussen percelen. Het kamperen mag uitsluitend plaatsvinden op het perceel waarop de functie wonen of wonen-voormalige boerderij of vergelijkbaar is toegestaan.

Wat betreft mogelijke overlast (geluid, verkeer en parkeren) nemen wij de nota van uitgangspunten op dat parkeren altijd op eigen terrein moet plaatsvinden. Daarnaast blijft de omvang beperkt: maximaal 15 standplaatsen rechtstreeks toegestaan en maximaal 25 standplaatsen via vergunning, waarbij een extra beoordeling plaatsvindt. Hierdoor blijft de verkeersdruk beperkt.

Voor sanitaire voorzieningen geldt een maximale oppervlakte van 50 m². Het gebouw moet ook gerealiseerd worden op het perceel waar de functie wonen, wonen voormalige boerderij of vergelijkbaar is opgenomen. Dit garandeert dat er een afstand van 50 meter is ten opzichte van het perceel van derden met een woonfunctie. Er is dus geen aparte afstandsnorm. De beoordeling gebeurt in samenhang met landschappelijke inpassing, milieubelasting en situering. Dit past binnen ons ruimtelijk beleid.

De minimale perceelgrootte van 5.000 m² blijft gebaseerd op bruto oppervlak, volgens onze plansystematiek. We nemen wel expliciet op dat alle voorzieningen – zoals parkeren, landschappelijke inpassing en sanitair – binnen het perceel moeten worden gerealiseerd.

De afstand van 50 meter tot een woonperceel is in lijn met bestaand beleid en wordt, samen met de kleinschaligheid en landschappelijke inpassing, voldoende geacht om privacy en rust te beschermen. Bij combinatie van functies (zoals theetuin, recreatieappartementen en minicamping) geldt dat deze ondergeschikt moeten blijven en samen geen onevenredige aantasting van de omgeving mogen veroorzaken. Hiervoor gelden ook aanvullende eisen.

Tot slot zijn alleen mobiele kampeermiddelen, zoals campers, toegestaan. Permanente of semipermanente middelen (zoals stacaravans) zijn uitgesloten. Dit is in overeenstemming met bestaand beleid.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten: in de nota van uitgangspunten wordt verduidelijkt dat de afstand van 50 meter geldt tussen percelen waar de functie wonen of wonen – voormalige boerderij et cetera mag worden uitgeoefend. Ook wordt expliciet gemaakt dat kleinschalig kamperen, parkeren en alle overige bijbehorende voorzieningen binnen het perceel met de functie wonen of wonen – voormalige boerderij moeten worden gerealiseerd.

Verder nemen we in de nota van uitgangspunten op dat voor het kleinschalig kamperen een vergunningplicht geldt zodat we aan de voorkant kunnen beoordelen of aan de eisen wordt voldaan.

3.3. Ynspraakreaksje 3 (Z.890084) en 4 (Z.877851)

De yntsjinner jout oan dat in groep ynweners út Murns en Riis tegearre de reaksje op it omjouwingsplan taret hat, benammen rjochte op Murns. Ferskate belangen binne fertsjintwurdige: lânbou, rekreaasje (camping), kultureel erfgoed, wenjen / enerzjy en doarpsbelang. Sy hawwe mei-inoar in oantal punten útwurke dy't per persoan taljochte wurde en dy't letter mei de mail tastjoerd wurde út namme fan Pleatslik belang BMR. De yntsjinners freegje de namme fan it wizigingsbeslút om te feroarjen yn wizigingsbeslút omjouwingsplan Gaasterlân-Sleat. De yntsjinners fine fierder dat it omjouwingsplan te folle njonkenaktiviteiten sûnder fergunning tastiet, wêrtroch't lânskip, leefberens, bioferskaat en besteande bedriuwen ûnder druk komme te stean. Yn it omjouwingsplan wurde in soad njonkenaktiviteiten sûnder fergunning tastien by agraryske bedriuwen, wenningen mei grutte perselen en ferskate oare bedriuwen, dêrûnder minycampings, B & B's en soarchfunksjes. De yntsjinners stypje dy ekstra mooglikheden foar boeren en besteande bedriuwen, mar fine it net winsklik dat deselde romte bean wurdt oan partikuliere, grutte perselen. Dêrtroch kin op in soad lokaasjes in sterke taname fan rekreative en kommersjele aktiviteiten ûntstean, wat liedt ta ferrommeling fan it lânskip, oantaasting fan it lanlike karakter en in foarse ympakt op de leefberens fan doarpen lykas Murns. Ek binne se ûnearlike konkurrinsje benaud foar besteande hotels en campings, dy't ôfhinklik binne fan pykperioaden. Dêrneist komt it bioferskaat ûnder druk te stean troch mear kampearlokaasjes en ferljochting, yn striid mei provinsjale en gemeentlike doelen. De yntsjinners pleitsje foar it ferromjen fan it tal plakken by besteande minycampings oant 35, yn stee fan nije minycampings mooglik te meitsjen. De útwreiding fan it tal minykempings soe neffens de yntsjinners net bydrage oan de beliedsdoelen op it mêd fan toerisme en it iepen karakter fan it lânskip oantaaste. De yntsjinners fine it tastean fan fiif nije wenningen op grûn fan de romte foar romte regeling net winsklik. Hjiryn skûlet neffens de yntsjinners it gefaar dat in nijbouwyk yn it bûtengebiet ûntstiet. De yntsjinners pleitsje foar mear romte foar keunst, kultuer en Fryske taal as passende njonkenaktiviteiten, freegje omtinken foar kultuerhistoaryske wearden, en beklamje it belang fan lokale enerzjyopwekking foar doarpen en bedriuwen. Sy wolle dat lytse wynmûnen oant 15 meter by boeren en lokale inisjiativen mooglik makke wurde sadat mienskippen minder ôfhinklik wurde fan grutte kommersjele enerzjyleveransiers. As lêste misse yntsjinners konkrete ramten foar natuer - en boskgebieten, en fine dat partisipaasje better regele wurde moat by plannen dy't " by rjocht " tastien binne.

Reaksje gemeente:

Wy nimme de winsk foar in oare namme fan it wizigingsbeslút net oer. De namme dy't de yntsjinners fan de reaksje nei foaren bringe is de namme fan ien fan de âlde gemeenten dy't sûnt de fúzje net

mear bestean. Wy binne no gemeente De Fryske Marren en tsjutte it gebiet dêr't it oer giet leaver oan mei de lizzing derfan yn ús gemeente. Dit ha we ek dien foar it bestimmingsplan foar it bûtengebied fan de eardere gemeente Skarsterlân. Dit bestimmingsplan hat de namme bestimmingsplan Buitengebied Noord. Wy hawwe foar in part begryp foar de soargen fan de yntsjinner oer de impact fan njonkenaktiviteiten. Yn it te nimmen wizigingsbeslút steane wy ûntwikkelings allinnich streekrjocht ta as dy romtlik en lânskiplik akseptabel binne. Dêrby slute wy oan by de omjouwingsfisy en soms by provinsjale regels. Yn de nota fan útgongspunten binne dêrom dúdlike ramten opnommen dy't njonkenaktiviteiten begrinze. De frees foar te romme mooglikheden op grutte perselen diele wy net. Aktiviteiten binne allinnich tastien ûnder strange betingsten, lykas ûnderhearrigens, beheinde skaal en lânskiplike ynpassing. In grut perseel jout gjin ekstra rjochten. Wol nimme wy foar lytsskalich kampearjen in fergunningplicht op, sadat wy oan 'e foarkant beoardielje kinne of oan 'e easken foldien wurdt. Ek mooglike konkurrinsje mei hotels en campings is meiwoegen. Dêrom is it tal kampearplakken beheind ta 15 en yn útsûnderingsgefallen oant maksimaal 25. Jierren kampeare is útsletten. In fierdere útwreiding (oant 35 plakken) achtsje wy no ûnwienslik sûnder neiere merktanalyse. Foar bioferskaat jildt dat lânskiplike wearden altyd liedend binne. Untwikkelingen binne allinnich tastien as gjin ûnevenredige oantaasting optreedt. Regels lykas in beheind kampearseizoen, ôfstânseasken en ferplichte lânskiplike ynpassing beskermje floara, fauna en tsjusterte. Wy fine de hjoeddeistige romte foar romte om de provinsjale oardering te beheind. Op grûn fan dy feroardering meie der maksimaal twa wenningen werom boud wurde. Gelet op de wenningbou-opjefte wolle wy in stap fierder gean. Fansels moat it klusterke wenningen dat ûntstiet wol goed yn de omjouwing ynpast wurde. Dat moatte wy yn de op te stellen regels fan it omjouwingsplan boargje. It tastean fan fiif wenten is nammers allinnich mooglik as de provinsje de oardering oanpast. Wy moatte op grûn fan de wet yn it omjouwingsplan rekken hâlde mei archeologyske wearden. Dêr hâlde wy ús oan. Dat sille wy yn de nota fan útgongspunten opnimme. De winsk om mear romte te bieden oan keunst, kultuer en de Fryske taal past binnen de besteande mooglikheden foar deirekreaasje en njonkenaktiviteiten, mits passend by de skaal en keppele oan besteande bebouwing. Foar lokale enerzjyopwekking jildt dat wy dat stypje, salang't lânskiplike wearden net oantaast wurde. Lytse wynturbines (oant 15 meter) binne mei fergunning allinnich tastien by agraryske bedriuwen. Oare foarmen fan enerzjyopwekking binne fia fergunning mooglik. Natuer - en boskgebieten wurde oanmurken as gebieten mei ekstra beskerming. Hjir jilde strangere easken en faak in fergunningplicht. Wat partisipaasje oangiet: dy hat plak fûn by de ûntwerpnota en sil ek plakfine by it konseptwiigingsbeslút. Nei fêststelling is gjin partisipaasje mear mooglik foar aktiviteiten dy't by rjocht tastien binne. Dizze aktiviteiten binne lykwols soarchfâldich beheind; oare aktiviteiten bliuwe fergunningplichtich.

Konklúzje:

De reaksje foarmet oanlieding foar it oanpassen fan de nota fan útgongspunten: wy nimme foar lytsskalich kampearjen in fergunningplicht op. Fierder nimme wy foar alle dúdlikens op dat wy ús oan de wetlike ferplichtingen hâlde as it giet om beskermjen fan archeologysk erfgoed.

Nederlandse vertaling:

Inspraakreactie 3 en 4

De indiener geeft aan dat een groep inwoners uit Mirns en Rijs samen de reactie op het omgevingsplan heeft voorbereid, vooral gericht op Mirns. Verschillende belangen zijn vertegenwoordigd: landbouw, recreatie (camping), cultureel erfgoed, wonen/energie en dorpsbelang. Zij hebben gezamenlijk een aantal punten uitgewerkt die per persoon worden toegelicht en die later per e-mail worden toegestuurd namens Plaatselijk belang BMR.

De indieners vragen de naam van het wijzigingsbesluit te veranderen in wijzigingsbesluit omgevingsplan Gaasterlân-Sleat.

De indieners vinden verder dat het omgevingsplan te veel nevenactiviteiten zonder vergunning toestaat, waardoor landschap, leefbaarheid, biodiversiteit en bestaande bedrijven onder druk komen te staan. In het omgevingsplan worden veel nevenactiviteiten zonder vergunning toegestaan bij agrarische bedrijven, woningen met grote percelen en diverse andere bedrijven, waaronder minicampings, B&B's en zorgfuncties. De indieners steunen deze extra mogelijkheden voor boeren en bestaande bedrijven, maar vinden het onwenselijk dat dezelfde ruimte wordt geboden aan particuliere, grote percelen. Hierdoor kan op veel locaties een sterke toename van recreatieve en commerciële activiteiten ontstaan, wat leidt tot verrommeling van het landschap, aantasting van het landelijke karakter en een forse impact op de leefbaarheid van dorpen zoals Mirns. Ook vrezen zij oneerlijke concurrentie voor bestaande hotels en campings, die afhankelijk zijn van piekperiodes. Daarnaast komt de biodiversiteit onder druk te staan door meer kampeerlocaties en verlichting, in strijd met provinciale en gemeentelijke doelen.

De indieners pleiten voor het verruimen van het aantal plaatsen bij bestaande minicampings tot 35, in plaats van nieuwe minicampings mogelijk te maken. De uitbreiding van het aantal minicampings zou volgens de indieners niet bijdragen aan de beleidsdoelen op het gebied van toerisme en het open karakter van het landschap aantasten.

De indieners vinden het toestaan van vijf nieuwe woningen op grond van de ruimte voor ruimte regeling niet wenselijk. Hierin schuilt volgens de indieners het gevaar dat een nieuwbouwwijk in het buitengebied ontstaat.

De indieners pleiten voor meer ruimte voor kunst, cultuur en Friese taal als passende nevenactiviteiten, vragen aandacht voor cultuurhistorische waarden, en benadrukken het belang van lokale energieopwekking voor dorpen en bedrijven. Zij willen dat kleine windmolens tot 15 meter bij boeren en lokale initiatieven mogelijk worden gemaakt zodat gemeenschappen minder afhankelijk worden van grote commerciële energieleveranciers. Ten slotte missen indieners concrete kaders voor natuur- en bosgebieden, en vinden dat participatie beter geregeld moet worden bij plannen die "bij recht" zijn toegestaan.

Reactie gemeente:

Wij nemen de wens voor een andere naam van het wijzigingsbesluit niet over. De naam die de indieners van de reactie naar voren brengen is de naam van één van de oude gemeenten die sinds de fusie niet meer bestaan. We zijn nu gemeente De Fryske Marren en duiden het gebied waar het over gaat liever aan met de ligging ervan in onze gemeente. Dit hebben we ook gedaan voor het bestemmingsplan voor het buitengebied van de voormalige gemeente Skarsterlân. Dit bestemmingsplan heeft de naam bestemmingsplan Buitengebied Noord.

Wij hebben deels begrip voor de zorgen van de indiener over de impact van nevenactiviteiten.

In het te nemen wijzigingsbesluit staan wij ontwikkelingen alleen rechtstreeks toe als deze ruimtelijk en landschappelijk aanvaardbaar zijn. Daarbij sluiten wij aan bij de omgevingsvisie en soms bij provinciale regels. In de nota van uitgangspunten zijn daarom duidelijke kaders opgenomen die nevenactiviteiten begrenzen.

De vrees voor te ruime mogelijkheden op grote percelen delen wij niet. Activiteiten zijn alleen toegestaan onder strikte voorwaarden, zoals ondergeschiktheid, beperkte schaal en landschappelijke inpassing. Een groot perceel geeft geen extra rechten. Wel nemen we voor kleinschalig kamperen een vergunningplicht op zodat we aan de voorkant kunnen beoordelen of aan de eisen wordt voldaan.

Ook mogelijke concurrentie met hotels en campings is meegewogen. Daarom is het aantal kampeerplaatsen beperkt tot 15 en in uitzonderingsgevallen tot maximaal 25. Jaarrond kamperen is uitgesloten. Een verdere uitbreiding (tot 35 plaatsen) achten wij nu onwenselijk zonder nadere marktanalyse.

Voor biodiversiteit geldt dat landschappelijke waarden altijd leidend zijn. Ontwikkelingen zijn alleen toegestaan als geen onevenredige aantasting optreedt. Regels zoals een beperkt kampeerseizoen, afstandseisen en verplichte landschappelijke inpassing beschermen flora, fauna en donkerte.

Wij vinden de huidige ruimte voor ruimte regeling van de provinciale verordening te beperkt. Op grond van die verordening mogen er maximaal twee woningen terug worden gebouwd. Gelet op de woningbouwopgave willen wij een stap verder gaan. Uiteraard moet het clustertje woningen dat ontstaat wel goed in de omgeving worden ingepast. Dit moeten we in de op te stellen regels van het omgevingsplan borgen.

Het toestaan van vijf woningen is overigens alleen mogelijk als de provincie de verordening aanpast.

Wij moeten op grond van de wet in het omgevingsplan rekening houden met archeologische waarden. Daar houden wij ons aan. Dit zullen we in de nota van uitgangspunten opnemen.

De wens om meer ruimte te bieden aan kunst, cultuur en de Friese taal past binnen de bestaande mogelijkheden voor dagrecreatie en nevenactiviteiten, mits passend bij de schaal en gekoppeld aan bestaande bebouwing.

Voor lokale energieopwekking geldt dat wij dit ondersteunen, zolang landschappelijke waarden niet worden aangetast. Kleine windturbines (tot 15 meter) zijn met vergunning alleen toegestaan bij agrarische bedrijven. Andere vormen van energieopwekking zijn via vergunning mogelijk.

Natuur- en bosgebieden worden aangemerkt als gebieden met extra bescherming. Hier gelden strengere eisen en vaak een vergunningplicht.

Wat betreft participatie: deze heeft plaatsgevonden bij de ontwerpnota en zal ook plaatsvinden bij het conceptwijzigingsbesluit. Na vaststelling is geen participatie meer mogelijk voor activiteiten die bij recht zijn toegestaan. Deze activiteiten zijn echter zorgvuldig begrensd; overige activiteiten blijven vergunningplichtig.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten: we nemen voor kleinschalig kamperen een vergunningplicht op. Verder nemen we voor alle duidelijkheid op dat we ons aan de wettelijke verplichtingen houden als het gaat om beschermen van archeologisch erfgoed.

3.4. Inspraakreactie 5 (Z.889992)

De indiener benadrukt dat er veel onduidelijkheid is bij inwoners over wat wel en niet is toegestaan op het gebied van wonen in het buitengebied. Bewoners krijgen te maken met uiteenlopende situaties, maar weten vooraf vaak niet welke plannen kansrijk zijn. Daarom pleit de indiener voor duidelijke, transparante en voorspelbare regelgeving, zodat inwoners hun plannen beter kunnen inschatten. De indiener benoemt een aantal situaties waarover duidelijkheid zou moeten worden geboden:

Ouder echtpaar met een nog actieve boerderij: Het hoofdgebouw is een grote boerderij; zij wonen in het voorhuis. Over enkele jaren stoppen zij met het boerenbedrijf. Vraag: hoeveel wooneenheden mogen zij in het hoofdgebouw realiseren, en onder welke voorwaarden?

Gezin in het buitengebied met volwassen kinderen (20–30 jaar): Mag een schuur worden omgebouwd tot een extra woning op het erf, of mag er een tijdelijke of permanente woonunit worden geplaatst? Vraag: wat is toegestaan, en aan welke voorwaarden moet dit voldoen?

Bewoner met een voormalige boerderij en leegstaande schuren: Vraag: is het toegestaan om in de schuren appartementen te realiseren, of om de schuren te slopen en er een woning voor terug te bouwen

Reactie gemeente:

De door de indiener gesignaleerde onduidelijkheid over wat in het buitengebied wel en niet is toegestaan op het gebied van wonen delen wij niet.

Met het opstellen van de definitieve nota en de daarop te baseren regels voor het omgevingsplan, willen wij voor inwoners heldere, inzichtelijke en eenduidige uitgangspunten en regels vastleggen. Dit geeft vooraf duidelijkheid over onderwerpen als woningmaatvoering, nevenactiviteiten, splitsingsmogelijkheden, kleinschalig kamperen en het gebruik van vrijkomende agrarische bebouwing. Daarmee ontstaat een regio breed, uniform afwegingskader dat ook toepasbaar is wanneer inwoners met plannen komen.

Wij merken daarbij op dat het buitengebied vele uiteenlopende situaties kent, variërend van voormalige boerderijen en agrarische bouwpercelen tot reguliere woningen en cultuurhistorisch waardevolle erven. Een zekere mate van maatwerk blijft daarom altijd noodzakelijk. Dat neemt niet weg dat de gehanteerde kaders voorspelbaarheid bieden: zij zijn publiek toegankelijk, gebiedsdekkend en gebaseerd op het principe van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Verder is in de nota uitgebreid uiteengezet hoe werkingsgebieden worden bepaald en op welke wijze activiteiten, zoals wonen, nevenfuncties of recreatieve voorzieningen, worden toegestaan of vergunningplichtig zijn. Daarmee wordt voor inwoners inzichtelijk welke ruimte het plan biedt en waar de grenzen liggen.

Wij onderkennen dat individuele plannen soms afhankelijk zijn van specifieke omstandigheden ter plaatse. Dat neemt niet weg dat een wijziging van het omgevingsplan, gebaseerd op de nota van uitgangspunten, een integraal en helder toetsingskader biedt. Initiatiefnemers kunnen op basis daarvan inschatten of een plan kansrijk is.

De nota van uitgangspunten biedt tot op zekere hoogte inzicht in de door de indiener aangedragen situaties, maar soms is maatwerk vereist:

Ouder echtpaar met een nog actieve boerderij: Het hoofdgebouw is een grote boerderij; zij wonen in het voorhuis. Over enkele jaren stoppen zij met het boerenbedrijf. Vraag: hoeveel wooneenheden mogen zij in het hoofdgebouw realiseren, en onder welke voorwaarden?

Wij verwijzen hiervoor naar kaders 18 en 24. Het aantal wooneenheden is maximaal vier, waarbij de minimale maatvoering 50 m² gebruiksvloeroppervlakte is. Wel moet aan voorwaarden worden

voldaan zoals bij kader 18 benoemd: er mag onder andere geen sprake zijn van onevenredige verkeersaantrekkende werking en parkeren moet op eigen erf plaatsvinden.

Gezin in het buitengebied met volwassen kinderen (20–30 jaar): Mag een schuur worden omgebouwd tot een extra woning op het erf, of mag er een tijdelijke of permanente woonunit worden geplaatst? Vraag: wat is toegestaan, en aan welke voorwaarden moet dit voldoen?

Nee, op dit moment is dit niet toegestaan. Mogelijk dat dit straks op grond van de Wet versterking regie volkshuisvesting en het daarop gebaseerde Besluit versterking regie volkshuisvesting onder voorwaarden wel wordt toegestaan.

Bewoner met een voormalige boerderij en leegstaande schuren: Vraag: is het toegestaan om in de schuren appartementen te realiseren, of om de schuren te slopen en er een woning voor terug te bouwen.

Dit is niet toegestaan. Dit blijkt uit kader 21.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten.

3.5. Inspraakreactie 6 (Z.890088)

De indiener vindt dat uitbreiding van recreatie en toerisme in Gaasterland niet wenselijk is, omdat er al genoeg campings en vakantiewoningen zijn. Het voorbeeld van camping Het Hop in Wyckel laat volgens de indiener zien hoe het niet moet: te veel bebouwing dicht op elkaar en voorzieningen (zoals het zwembad) die niet meer toegankelijk zijn voor inwoners.

Op het gebied van de energietransitie pleit de indiener tegen grote zonnenvelden in het landschap, omdat Gaasterland daar geen ruimte voor heeft. Bovendien is de indiener van mening dat een dergelijke ontwikkeling het landschap schaadt. In plaats daarvan moeten eerst zoveel mogelijk zonnepanelen op daken van woningen, schuren en bedrijfspanden worden geplaatst, eventueel met gemeentelijke subsidie. Daarmee blijft het landschap behouden en zijn windmolens volgens de indiener niet nodig.

Reactie gemeente:

De door de indiener ingenomen stelling dat uitbreiding van recreatie en toerisme in Gaasterland niet wenselijk is omdat er al voldoende campings en recreatiewoningen zouden zijn, wordt door ons niet gedeeld.

In onze omgevingsvisie staat dat wij inzetten op verbreding van het recreatief aanbod, waarbij landschap, cultuurhistorie en leefbaarheid leidend zijn bij elke afweging. De nota van uitgangspunten volgt deze koers. Daarbij benadrukken wij dat nieuwe recreatieve voorzieningen uitsluitend kleinschalig, landschappelijk zorgvuldig ingepast en ondergeschikt aan de bestaande omgeving mogen zijn. Voor zover zich grootschaliger initiatieven aandienen, is het aan de gemeenteraad om daar binnen een aparte procedure een afweging over te maken.

Het aangehaalde voorbeeld van camping Het Hop in Wyckel, dat volgens de indiener zou illustreren “hoe het niet moet”, kan niet dienen als vergelijkingsbasis voor het wijzigingsbesluit. De nota van uitgangspunten bevat geen enkele verruiming voor grootschalige recreatieve complexen, noch worden bestaande bedrijven in staat gesteld om vergaande versterking of vergroting toe te voegen.

Ten eerste blijven kleinschalige kampeerterreinen beperkt tot 15 standplaatsen, met een mogelijke uitbreiding naar maximaal 25 standplaatsen. Ten tweede wordt een jaarrond kampeerseizoen niet toegestaan. En ten slotte is nieuwe verblijfsrecreatie alleen mogelijk wanneer sprake is van duidelijke meerwaarde voor gebiedskwaliteit en goede landschappelijke inpassing. Van een ontwikkeling vergelijkbaar met Het Hop is dan ook geen sprake en deze zou op grond van de voorgestelde kaders niet worden toegestaan.

Wel nemen wij in de nota van uitgangspunten op dat kleinschalig kamperen alleen met vergunning is toegestaan. De indiener stelt dat Gaasterland geen ruimte heeft voor zonnevelden. Hierover merken wij op dat het beoogde wijzigingsbesluit niet zal voorzien in grootschalige zonnevelden. Het uitgangspunt is dat wij grondgebonden zonnepanelen alleen met vergunning toe willen staan op het eigen bouwperceel. Een aanvraag om vergunning beoordelen wij alleen positief als het gaat om de eigen energiebehoefte en als er sprake is van zuinig ruimtegebruik, een goede landschappelijke inpassing waarbij omgevingskwaliteiten behouden blijven.

Wij delen met de indiener de opvatting dat zoveel mogelijk zonnepanelen op daken moeten worden geplaatst. Dat sluit nauw aan bij ons gemeentelijk duurzaamheidsbeleid en het Beleidskader Sinnefjilden, waarin dakgebonden zonne-energie boven veldopstellingen wordt gestimuleerd. Een subsidieregeling maakt echter geen onderdeel uit van dit wijzigingsbesluit, omdat dit een financieel-instrumentele afweging betreft en geen planologisch aspect.

Wat betreft windenergie merken wij op dat de indiener stelt dat windmolens niet nodig zouden zijn. Ons beleid is echter helder en stelt dat wij niet voorzien in grote windturbines in het buitengebied Zuidwest. Wij volgen de bestaande regeling uit de partiële herziening van de Beheersverordening windturbines uit 2022, waarin uitsluitend kleine windturbines bij agrarische bedrijven mogelijk zijn (maximaal 3 met een ashoogte van 15 meter). Nieuwe grote windturbines worden daarmee feitelijk uitgesloten voor dit gebied.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten: we nemen in de nota op dat kleinschalig kamperen alleen met vergunning is toegestaan.

3.6. Inspraakreactie 7 (Z.889997)

De indiener maakt zich zorgen over het Gaasterlandse weidelandschap, dat volgens de indiener onder druk staat door de omschakeling van grasland naar akkerbouw. Dit leidt tot meer gebruik van bestrijdingsmiddelen, meer landbouwverkeer en zandstormen, waardoor het traditionele landschap en de weidevogels verdwijnen. De indiener vindt dat winstbejag van agrariërs en een gebrek aan bestuurlijke durf dit proces versterken.

Verder pleit de indiener voor een 30 km/u-zone in alle dorpen en steden, maar dan zonder extra verkeersdrempels of obstakels, omdat die geluidsoverlast geven en hulpdiensten hinderen.

Over recreatie en toerisme zegt de indiener dat dit de economische basis van Friesland vormt.

Tot slot ziet de indiener spuitvrije zones rond woningen als noodzakelijk, omdat kwetsbare groepen zoals zwangere vrouwen, kinderen en ouderen beschermd moeten worden. De maatschappelijke en juridische druk én de wetenschappelijke onderbouwing bewegen volgens hem/haar allemaal richting strengere regels.

Reactie gemeente:

De nu nog geldende regels verbieden het omzetten van grasland in akkerbouwgebied niet. We willen ook niet een algemeen verbod opnemen voor het omzetten van grasland in akkerbouwgebied. Wel

zullen we voor de gebieden die in de provinciale omgevingsverordening als weidevogelkansgebied zijn aangegeven onderzoeken of wij voor die gebieden een verbod kunnen opnemen. Voor buitengebied noord is voor bepaalde gebieden ook een dergelijk verbod opgenomen.

Over de wens om in alle dorpen en steden een maximumsnelheid van 30 km/uur te hanteren merken wij op dat dit onderwerp buiten de reikwijdte van deze wijzigingsnota valt. De nota ziet op het buitengebied Zuidwest en regelt niet de verkeerssnelheden binnen bebouwde kommen. Voor dergelijke keuzes gelden andere beleidskaders en besluitvormingstrajecten.

Wat betreft recreatie en toerisme delen wij de constatering dat dit belangrijke economische dragers zijn binnen onze gemeente. In de nota is dan ook opgenomen dat er ruimte is voor passende recreatieve functies, mits deze landschappelijk zijn ingepast en geen onevenredige aantasting van de omgeving veroorzaken. Daarbij zetten wij in op behoud van de karakteristieke kwaliteiten die onze gemeente aantrekkelijk maken voor bezoekers.

Tot slot merkt de indiener op dat spuitvrije zones rond woningen noodzakelijk zijn om kwetsbare groepen te beschermen. Wij gaan uit van een spuitvrije zone van 50 meter rondom gevoelige functies. Op dit moment werken wij al aan een separate wijziging van het omgevingsplan waarmee we dit juridisch willen verankeren. Een spuitvrije zone van 50 meter sluit aan bij bestaande jurisprudentie. We hebben via een voorbereidingsbesluit een verbod ingesteld voor nieuwe sierteelt en voor uitbreiding van bestaande sierteelt. Dit nemen we mee in de evengenoemde separate wijziging van het omgevingsplan.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding om de nota aan te passen: voor weidevogelkansgebieden gaan wij bij het maken van het wijzigingsbesluit onderzoeken of we een verbod moeten opnemen voor het omzetten van graslandakkerbouwgebied.

3.7. Inspraakreactie 8 (Z.889998)

De indiener pleit voor meer woningen voor jongeren, zodat zij in Friesland kunnen blijven wonen en een toekomst kunnen opbouwen. In plaats van nieuwe vakantieparken moet de gemeente prioriteit geven aan betaalbare woningen en bouwen op eigen erf voor eigen kinderen mogelijk maken. Op het gebied van energie vindt de indiener dat zonnepanelen op bestaande gebouwen moeten worden geplaatst in plaats van op landbouwgrond die nodig is voor voedselproductie. Windmolens ziet de indiener als ongewenst vanwege schade aan het onderwaterleven, vogels, geluidsoverlast en aantasting van het uitzicht.

Verder benadrukt de indiener dat landbouwgrond belangrijk is voor voedselzekerheid, maar dat boeren wel de ruimte moeten krijgen om samen oplossingen te zoeken, bijvoorbeeld voor beperkte grondoverdracht. Ten slotte vraagt de indiener om minder gemeentelijke bemoeienis met wat mensen op hun eigen erf doen, zoals kleinschalige verkoop.

Reactie gemeente:

In onze omgevingsvisie en het Programma Volkshuisvesting 2024–2028 is vastgelegd dat wij inzetten op een gedifferentieerde en betaalbare woningvoorraad, waarbij juist ook ruimte wordt gecreëerd voor starters en jonge huishoudens. Tegelijkertijd is het zo dat nieuwbouw van woningen vooral in of direct aansluitend bij kernen moet plaatsvinden. Ons uitgangspunt is dat wij in beginsel geen nieuwe

burgerwoningen in het buitengebied toestaan. Wel kunnen via de zogenaamde ruimte voor ruimte regeling woningen op voormalige agrarische percelen gebouwd worden. Ook zijn er mogelijkheden voor woningen in vrijgekomen agrarische bebouwing. Daarmee wordt zorgvuldig gestuurd op het tegengaan van verdere verstening van het landelijk gebied en het borgen van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, zoals de Omgevingswet voorschrijft.

Voor het “bouwen op eigen erf voor eigen kinderen” geldt dat dit in het huidige beleidskader niet als zelfstandige ontwikkelingsroute is opgenomen. Naar verwachting zal het landelijke Besluit versterking regie volkshuisvesting hier onder voorwaarden wel ruimte voor bieden. Dit besluit is nu nog niet in werking getreden.

Ten aanzien van de opmerking van de indiener over zonnepanelen op daken in plaats van landbouwgrond merken wij op dat dit volledig aansluit bij het door ons gevoerde beleid. De ontwerpnota voorziet erin dat grondgebonden zonnepanelen uitsluitend binnen het eigen bouwperceel en uitsluitend voor de energiebehoefte van de bestaande functie kunnen worden toegestaan en dan nog alleen via een omgevingsvergunning en met landschappelijke inpassing. Van grootschalige zonnevelden in open agrarisch gebied is geen sprake. In onze duurzaamheidskaders wordt primair ingezet op zonnepanelen op daken. Het gebruik van landbouwgrond voor energieopwekking wordt tot het strikt noodzakelijke beperkt.

De stelling dat windmolens onwenselijk zijn, wordt door ons in zoverre gevolgd dat het wijzigingsbesluit géén ruimte biedt voor nieuwe, grote windturbines. Wij sluiten aan bij de partiële herziening van de Beheersverordening windturbines uit 2022, waarin slechts kleine windturbines bij agrarische bedrijven (maximaal 15 meter ashoogte en maximaal drie per erf) zijn toegestaan en waarin bovendien expliciet is vastgelegd dat in landschappelijk kwetsbare gebieden, zoals delen van Gaasterland, deze bouwvorm in beginsel niet passend wordt geacht. Aspecten als geluid, landschapsbeeld en ecologie zijn hierin al meegewogen.

Wat de positie van de landbouw betreft onderschrijven wij het belang van voedselzekerheid en de rol van landbouwgrond daarin. In de nota van uitgangspunten is daarom gekozen voor het behouden van grondgebonden landbouw en het bieden van ontwikkelruimte binnen bestaande bouwpercelen, maximaal tot 1,5 hectare en uitsluitend bij zorgvuldige landschappelijke inpassing. Ook wordt ruimte geboden aan agrariërs om via nevenactiviteiten, water- en bodemgerichte maatregelen, biobased teelten en waar passend beperkte vormen van grondoverdracht, te komen tot toekomstbestendige bedrijfsmodellen. Deze werkwijze sluit aan bij de uitgangspunten van de provinciale omgevingsverordening en de daarin opgenomen noodzaak tot zorgvuldig ruimtegebruik en bescherming van landschap, natuur en leefomgeving.

De opmerking van de indiener over “minder gemeentelijke bemoeienis” met activiteiten op het eigen erf, zoals kleinschalige verkoop, achten wij begrijpelijk, maar worden niet geheel gedeeld. De nota van uitgangspunten biedt al ruime mogelijkheden voor aan huis verbonden beroepen, streekeigen detailhandel, kleinschalige recreatie, ondergeschikte horeca, dagrecreatie, verkoop van eigen producten en andere lichte activiteiten, mits deze ondergeschikt zijn aan de woon- of agrarische functie en geen onevenredige hinder of verkeer aantrekkende werking veroorzaken. Handhaving van deze voorwaarden is noodzakelijk om het woon- en leefklimaat, de veiligheid en de landschappelijke kwaliteit te waarborgen.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding de nota van uitgangspunten aan te passen.

3.8. Inspraakreactie 9 (Z.889999)

De indiener vraagt zich af of er in dit omgevingsplan ook zicht is op hoeveel greppelland er nog is en of het bestaande greppelland ook als te behouden wordt aangemerkt. Recent is er veel belangstelling gekomen voor het 'ouderwetse' greppelland. De gemeente ZW Friesland is daar al druk mee. Het greppelland is een zeer goede ecologische basis en kent een veel grotere rijkdom aan planten en dieren dan het vlak gemaakt land.

Reactie gemeente:

We hebben geen zicht op historisch greppellandschap in dit gebied. Wel werkt Landschapsbeheer Friesland momenteel aan een inventarisatie van historisch greppellandschap, ook in het gebied waar het voorgenomen wijzigingsbesluit omgevingsplan betrekking op heeft. Als de uitkomsten van het onderzoek daartoe aanleiding geven, zullen wij bekijken of en zo ja, welk specifiek beschermingsregime wij dan moeten opnemen.

Overigens geldt als algemeen uitgangspunt voor het wijzigingsbesluit dat de landschappelijke en natuurwaarden de basis vormen voor plannen en voor het gebruik. Binnen deze waarden wordt gekeken naar cultuurhistorie, de beleavings- en ecologische waarde.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten met dien verstande dat we in de Nota van uitgangspunten opnemen dat wij een beschermingsregime opnemen voor greppellandschap als de inventarisatie daartoe aanleiding geeft.

3.9. Inspraakreactie 10 (Z.890000) en 11 (Z.890001)

De indieners geven aan tegen de plaatsing van windturbines te zijn en achten deze een aantasting van het landschap.

Reactie gemeente:

Voor wat betreft de opmerkingen van de indieners over het plaatsen van windturbines en de door hen gevreesde aantasting van het landschap, verwijzen wij primair naar de in paragraaf 2.7 van de nota van uitgangspunten opgenomen kaders. Daarin is vastgelegd dat binnen het plangebied geen grote windturbines worden toegestaan.

Daarnaast benadrukken wij dat uitsluitend kleine windturbines bij agrarische bedrijven mogelijk zijn, volgens de eerder vastgestelde regeling: maximaal drie turbines met een ashoogte van 15 meter, en alleen op agrarische erven. In de landschappelijk kwetsbare zones van Gaasterland, waaronder de bos- en landgoederenzone, zijn windturbines geheel uitgesloten.

Gelet op deze zeer beperkte mogelijkheden en de verplichte landschappelijke inpassing, voorzien wij geen onaanvaardbare aantasting van het landschap.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten

3.10. Inspraakreactie 12 (Z.890003)

De indiener ziet in de ontwerpnota positieve stappen, zoals het tegengaan van verstening, aandacht voor duisternis en een eerste beperking van synthetische bestrijdingsmiddelen. Toch vindt hij dat de

ambitie voor landschappelijk herstel ontbreekt en dat het beleid te veel gericht is op het behoud van de status quo die erop is gericht de kwaliteit van het landschap niet verder achteruit te laten gaan. De indiener pleit voor het toevoegen van een uitgangspunt landschappelijk herstel als autonoom doel, gepaard aan ruimtelijke voorwaarden om dit mogelijk te maken.

Hij maakt zich grote zorgen over de afnemende biodiversiteit, die volgens hem nauwelijks aandacht krijgt, en pleit voor “water en bodem sturend” als basis en voor actief natuurherstel, inclusief bossenuitbreiding. Ook hier pleit de indiener voor het toevoegen van een uitgangspunt om biodiversiteit te herstellen. De indiener bepleit een integrale herijking van het buitengebied.

De nota ademt volgens de indiener te veel landbouwbelangen, met te veel uitzonderingen en maatwerk, waardoor echte verandering uitblijft. De indiener vindt dat er strengere voorwaarden nodig zijn voor grondgebonden en natuur inclusieve landbouw, inclusief een verbod op verdere intensivering en krachtiger beleid rond spuitzonering.

Daarnaast vraagt hij aandacht voor bescherming van duisternis, rust en landschapselementen, en voor een rol van het IJsselmeer in het omgevingsplan. Tot slot merkt de indiener op dat zonneparken als energietuinen ook natuurwaarden kunnen versterken.

Reactie gemeente:

De door de indiener gegeven waardering voor onderdelen van de ontwerpnota, zoals het tegengaan van verstening, de aandacht voor donkerte en de eerste stappen richting beperking van synthetische bestrijdingsmiddelen, stellen wij op prijs. Wij zijn het met de indiener eens dat het wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest ook moet zien op het herstel van landschappelijke waarden. Dit is ook al aangegeven in de afwegingen bij kader 36. De regels die nu nog gelden voor dit deel van het buitengebied doen dat ook. Dat willen wij voortzetten.

Over de door de indiener uitgesproken zorgen over de afnemende biodiversiteit merken wij op dat de de indiener graag zou zien dat we uit zouden gaan van een integrale herijking van het landelijk gebied. Dit doen wij niet. Wij willen bestaande rechten respecteren.

We merken op dat in de nota nadrukkelijk wordt aangesloten bij de provinciale instructieregels en het rijksbeleid waarin biodiversiteitsherstel centraal staat. Zo is in de nota opgenomen dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een onevenredige aantasting van natuurwaarden, dat nodeloze lichtuitstraling wordt tegengegaan vanuit het principe “donker waar het kan, licht waar het moet”, en dat bij agrarische uitbreidingen koppelkansen op het gebied van biodiversiteit en klimaatadaptie moeten worden benut. Ook het beginsel “water en bodem sturend”, dat de indiener wenselijk acht, is in de nota meegenomen als afwegingskader. De suggestie om biodiversiteit als afzonderlijk nieuw uitgangspunt op te nemen achter wij daarom niet geschikt: het beginsel maakt al integraal deel uit van de beoordeling van plannen.

Daarbij is het zo dat het omgevingsplan niet in de weg zal staan aan het inzetten op het herstellen van de biodiversiteit.

De opmerking van de indiener dat de nota “te veel landbouwbelangen ademt”, herkennen wij niet. Het is juist zo dat de nota uitgaat van een evenwichtige benadering: enerzijds wordt ruimte geboden voor de noodzakelijke transitie in de agrarische sector, anderzijds worden duidelijke begrenzingen gesteld. Zo wordt geen nieuwvestiging van intensieve veehouderij toegestaan en worden uitbreidingsmogelijkheden van niet-grondgebonden bedrijven beperkt. Daarnaast wordt voor nevenactiviteiten steeds ondergeschiktheid aan het agrarisch bedrijf voorgeschreven. Het beeld dat het beleid primair op het behouden van de status quo is gericht, delen wij daarom ook niet.

De indiener pleit voor strengere voorwaarden voor grondgebonden en natuur inclusieve landbouw. Daarbij merken wij op dat de nota al expliciet inzet op circulaire, duurzame en grondgebonden landbouw, volgens provinciale beleidskaders. Wat betreft spuitzonering merken wij op dat wij vooruitlopend op het wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest al een thematische wijziging van het omgevingsplan voorbereiden. Met die wijziging willen wij een spuitvrije zone realiseren van 50 meter ten opzichte van gevoelige objecten.

De gevraagde aanvullende aandacht voor bescherming van duisternis, rust en landschapselementen is al in de nota beschreven. Het thema donkerte vormt een integraal onderdeel van de landschappelijke toetsing. Waardevolle elementen zoals houtwallen, singels, slootpatronen en openheid worden via de landschappelijke kaders en restrictiegebieden beschermd, in overeenstemming met onze omgevingsvisie. Het IJsselmeergebied maakt geen deel uit van het gebied waar het wijzigingsbesluit straks betrekking op heeft. Wel wordt bij het wijzigingsbesluit rekening gehouden met de waarden van het IJsselmeer.

Ten aanzien van de opmerking van de indiener dat zonneparken als “energietuinen” ook natuurwaarden zouden kunnen versterken, wijzen wij erop dat het wijzigingsbesluit zich richt op kleinschalige energieopwekking die past binnen erven en bestaande bebouwing. Grootschalige zonneparken maken geen onderdeel uit van dit wijzigingsbesluit en worden, indien van toepassing, afzonderlijk en locatiegericht door de gemeenteraad beoordeeld. Daarbij gelden de instructieregels van de provincie, waarin landschappelijke inpassing en ecologische meerwaarde steeds afwegingsfactoren zijn.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding om de Nota van uitgangspunten aan te passen.

3.11. Inspraakreactie 13 (Z.890004)

De indiener maakt zich zorgen over het gebruik van glyfosaat en andere bestrijdingsmiddelen op een akker die direct tegen de bebouwde kom van Wijckel ligt. Volgens hem/haar waaien deze middelen, door de heersende zuidwestenwind en doordat er soms bij winderig weer wordt gespoten, woningen binnen en vormen ze een risico voor de gezondheid van inwoners. De indiener vindt dat een perceel zo dicht bij woonbebouwing niet geschikt is voor teelten die veel bespuiting vragen. Hij/zij pleit daarom voor het instellen van een spuitvrije zone van minimaal 300 meter rondom alle bebouwing in het omgevingsplan.

Reactie gemeente:

Wij delen de zorg over het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen. Dit is ook tot uitdrukking gebracht in de nota van uitgangspunten. We hebben inmiddels een verbod ingesteld voor nieuwe sierteelt. Vooruitlopend op het wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest werken wij aan het instellen van een spuitvrije zone rond gevoelige objecten. Daarbij sluiten wij aan bij de afstand die de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State aanvaardbaar acht. Dat is een afstand van 50 meter.

Wij achten een generieke spuitvrije zone van 300 meter, zoals door de indiener voorgesteld, niet proportioneel en ruimtelijk niet uitvoerbaar binnen een gebied waarin landbouw en wonen al decennia naast elkaar bestaan. Een dergelijke afstand zou in de praktijk betekenen dat grote delen

van het buitengebied niet langer agrarisch te benutten zijn en dat past niet binnen de doelstellingen van een vitaal landelijk gebied.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten.

3.12. Inspraakreactie 14 (Z.890005)

De indiener pleit voor beleid dat het algemeen belang dient en verschillende belangen samenbrengt, met inzet op landschapsdoelen, gemeenschapszin en het behoud van de identiteit van kleine dorpen. De indiener waarschuwt voor een “overspoeling” door Randstedelijke invloeden die kunnen leiden tot verlies van Fryske waarden en lokaal cultureel erfgoed.

Reactie gemeente:

De door de indiener verwoorde wens om beleid te voeren dat het algemeen belang dient en waarin verschillende belangen in samenhang worden afgewogen, onderschrijven wij. Dit vormt één van de kerngedachten van de Omgevingswet en van de wijze waarop wij het wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest willen vormgeven. In de nota van uitgangspunten gelden de landschappelijke kwaliteiten, de identiteit van het gebied en de leefbaarheid van de dorpen als leidende uitgangspunten bij iedere ruimtelijke afweging.

De indiener wijst op het belang van gemeenschapszin en het behoud van de identiteit van kleine dorpen. Wij merken hierbij op dat het wijzigingsbesluit nadrukkelijk aansluit bij de bestaande ruimtelijke structuur van het gebied, waarin kleinschaligheid, openheid, cultuurhistorische elementen belangrijke waarden zijn. Deze waarden worden beschermd via kaders voor cultuurhistorie, landschappelijke kwaliteit en restrictiegebieden. Nieuwe functies worden daarbij zoveel mogelijk gekoppeld aan bestaande bebouwing om verdere verstedelijking tegen te gaan. Daarmee wordt de karakteristiek van het gebied behouden.

Het omgevingsplan ziet op regels voor de fysieke leefomgeving. We weten niet precies wat de indiener bedoelt met overspoeling door randstedelijke invloeden. Voor zover die invloed ziet op andere zaken dan op de fysieke leefomgeving, dan valt dat buiten het bestek van deze nota en buiten het bestek van het omgevingsplan.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten aan te passen.

3.13. Inspraakreactie 15 (Z.890006)

De indiener ervaart dat het omgevingsplan en de informatiebijeenkomst te veel gericht zijn op de agrarische sector, terwijl het merendeel van de inwoners geen boer is. Volgens de indiener mag het economische belang van de landbouw niet boven de gezondheid van bewoners en bezoekers worden geplaatst. De huidige plannen voor spuitzonering en het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen vindt de indiener onvoldoende; zulke schadelijke middelen zouden idealiter helemaal verboden moeten zijn. Daarnaast wordt gewezen op een ongelijke behandeling van agrarische ondernemers ten opzichte van andere ondernemers, wat zelfs als discriminatie kan

worden gezien. Daardoor wordt de kloof tussen de landbouwsector en de rest van de samenleving volgens de indiener juist groter, ondanks de goede intenties van de gemeente.

Reactie gemeente:

Voor wat betreft de opmerking van de indiener dat het omgevingsplan en de informatiebijeenkomst te eenzijdig op de agrarische sector gericht zouden zijn, benadrukken wij allereerst dat de nota van uitgangspunten zich richt op alle functies in het buitengebied en dus zowel landbouw, recreatie, landschap, natuur als wonen omvat. Wel is de agrarische functie in zekere zin een primaire functie. Net als nu zal het omgevingsplan naar verwachting dan ook meer ruimte bieden voor uitbreiding van agrarische bedrijven dan voor andere bedrijven. Dat is een basisuitgangspunt.

Daarnaast geven wij aan dat de bescherming van gezondheid en leefomgeving is verankerd in de kaders. Op 23 april 2025 hebben wij besloten om in te zetten op een wijziging omgevingsplan waarin regels worden opgenomen over een spuitvrije zone van 50 meter ten opzichte van gevoelige bebouwing. Deze wijziging omgevingsplan is volgend op het voorbereidingsbesluit sierteelt Omgevingsplan gemeente De Fryske Marren welke wij op 1 oktober 2025 hebben genomen. Daarnaast gelden op grond van de Omgevingswet en het Besluit kwaliteit leefomgeving aanvullende normen voor geur, geluid en emissies. Een totaalverbod op gewasbeschermingsmiddelen kan binnen dit wijzigingsbesluit niet worden geregeld, omdat dit landelijke wetgeving betreft. Wel gaat de nota van uitgangspunten uit van het voorkomen van onevenredige hinder en het beschermen van kwetsbare groepen.

Wij erkennen dat er in de samenleving spanning kan bestaan tussen verschillende gebruiksfuncties in het buitengebied. Juist daarom beoogt de nota duidelijke, transparante kaders te geven waarvan alle betrokkenen, bewoners, ondernemers én bezoekers, de effecten kunnen overzien. Gelet op de beschreven uitgangspunten zien wij geen aanleiding om de nota van uitgangspunten aan te passen.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten.

3.14. Inspraakreactie 16 (Z.890007)

De indiener vindt dat wonen op het platteland de kern is van het verhaal. De essentie is de leefbaarheid op het platteland en toerisme is een bijzaak.

Reactie gemeente:

De leefbaarheid van het buitengebied vormt één van de centrale uitgangspunten van onze omgevingsvisie en van de ontwerpnota van uitgangspunten voor het wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest. Dat laat onverlet dat wij de stelling dat toerisme daarin slechts een bijzaak zou moeten zijn, niet delen.

In de nota is nadrukkelijk gekozen voor een evenwichtige benadering, waarin zowel de woonfunctie, de agrarische functie als passende recreatieve functies een plaats krijgen. Voor het buitengebied geldt dat wij een zorgvuldig samenspel nastreven tussen rust, landschap, wonen, agrarische bedrijvigheid en recreatie. Daarbij wordt recreatie niet als doel op zichzelf gezien, maar als een aanvullende functie die, mits kleinschalig en zorgvuldig ingepast, juist kan bijdragen aan de economische vitaliteit en daarmee indirect ook aan de leefbaarheid van het platteland. Het beeld dat recreatiebeleid de woonfunctie zou verdringen, delen wij dan ook niet.

Voor woonactiviteiten blijven de bestaande rechten gerespecteerd. Nieuwe ontwikkelingen worden uitsluitend toegestaan als deze landschappelijk en ruimtelijk inpasbaar zijn. De nota bevat bovendien duidelijke begrenzingen voor andere functies dan wonen. Hiermee willen we borgen dat het prettig wonen blijft in het buitengebied.

Tegelijkertijd merken wij op dat toerisme in onze gemeente een wezenlijke economische pijler vormt en dat een beperkte vorm van kleinschalige recreatie, strikt ondergeschikt aan andere functies en binnen zorgvuldig geformuleerde kaders, noodzakelijk is om de vitaliteit van het buitengebied te behouden. Het uitgangspunt daarbij is en blijft dat recreatie niet mag leiden tot een onevenredige aantasting van rust, landschap of woongenot.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten

3.15. Inspraakreactie 17 (Z.890011)

De indiener vindt dat het omgevingsplan te gedetailleerd is uitgewerkt, waardoor het buitengebied, zeker in het restrictiegebied rond Sloten, feitelijk op slot wordt gezet, terwijl de Omgevingswet juist vertrouwen en maatwerk zou moeten bieden. Participatie voelt volgens de indiener te eenzijdig en niet als echte inspraak.

Het uitgangspunt dat het gebied vooral agrarisch zou zijn, klopt volgens de indiener niet. In grote delen zijn juist recreatie, toerisme, bossen en water leidend. Het plan biedt te weinig ruimte voor kleinschalige ontwikkeling en voor groei van recreatiebedrijven die belangrijk zijn voor leefbaarheid en economie.

Het ontbreken van differentiatie tussen landschappen (watersport-, bos- en landbouwgebieden) leidt volgens de indiener tot onlogisch beleid. Voor Sloten is het gebrek aan ontwikkelruimte funest voor recreatie, voorzieningen en woningbouw, waardoor leefbaarheid en toekomst voor jongeren onder druk staan. De indiener vindt dat vernieuwings- en uitbreidingsruimte nodig is om verpaupering te voorkomen en pleit voor mogelijkheden voor woningbouw aan de oostkant van Sloten en betere recreatieve verbindingen met het Slotermeer en Brandemeer.

Reactie gemeente:

Wij benadrukken dat de nota werkt met duidelijke kaders om een evenwichtige toedeling van functies aan locaties te kunnen waarborgen. In de huidige beheersverordening Buitengebied Zuid West 2017, welke onderdeel uit maakt van het tijdelijke deel van het omgevingsplan, is er al een restrictiegebied opgenomen rondom Sloten. Dit deel van het buitengebied maakt namelijk onderdeel uit van het zogeheten beschermd stadsgezicht. Deze bescherming is gericht op het behoud en herstel van de cultuurhistorische waarden.

Gelet op het bijzondere cultuurhistorische en beschermde karakter van Sloten en het gedeelte erbuiten, willen we binnen het omgevingsplan niet direct ruimte bieden voor het toevoegen van bebouwing. Het is te allen tijde aan de gemeenteraad om daar, bij het voorkomen van initiatieven, een standpunt over in te nemen.

Ten aanzien van de opmerking dat participatie als te eenzijdig wordt ervaren, benadrukken wij dat in het gehele traject is ingezet op het informeren en betrekken van inwoners en ondernemers. De nota vormt de eerste stap in een meerjarig proces waarbij inspraakmomenten en nadere uitwerking van regels nog zullen volgen. Zo zal er na vaststelling van de nota worden toegewerkt naar de terinzagelegging van zowel het concept- als ontwerpwijzigingsbesluit. Daarbij zijn er voor iedereen mogelijkheden om te reageren op de regels van het omgevingsplan.

De indiener stelt verder dat het buitengebied niet primair agrarisch zou zijn, maar juist recreatief en bosrijk van karakter. Zoals in de nota uiteengezet, kent het plangebied meerdere landschapstypen en is er nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen open agrarisch landschap, besloten bos- en landgoederenlandschap, natuurgebieden en watersportgebieden. Deze diversiteit vormt juist een belangrijk vertrekpunt voor de gebiedskaders die in de nota zijn opgenomen. De stelling dat geen differentiatie naar landschap wordt toegepast, delen wij dan ook niet.

Wat betreft de ruimte voor recreatieve ontwikkeling merken wij op dat de nota mogelijkheden biedt voor kleinschalige recreatie, waaronder kleinschalig kamperen, dagrecreatie en recreatieappartementen. Voor grotere uitbreidingen van recreatiebedrijven geldt dat een afweging daarover niet bij het college van burgemeester en wethouders, maar bij de gemeenteraad thuishoort. Die afweging kan dan plaatsvinden in een afzonderlijke procedure. Dat betekent dat wij voor grote uitbreidingen van recreatiebedrijven geen vergunning mogelijkheid in het plan willen opnemen. Dat vraagstuk vergt een aparte afweging van de gemeenteraad.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten.

3.16. Inspraakreactie 18 (Z.890014)

De indiener benadrukt dat de energietransitie volop in ontwikkeling is en dat er door elektrificatie van bedrijven steeds meer duurzame energie-opwek nodig zal zijn. Daarbij is het belangrijk om opwek en gebruik dicht bij elkaar te organiseren om netcongestie te voorkomen. Provinciale plannen, zoals de Energievisie en de nieuwe Omgevingsvisie, schetsen hiervoor al richtingen en noemen onder meer de mogelijkheid van dorpsmolens.

Volgens de indiener speelt de huidige gemeentelijke nota van uitgangspunten totaal niet in op deze ontwikkelingen. Dit is opvallend, omdat lokale initiatieven, zoals Eigen Warmte Balk, al nadenken over het realiseren van een dorpsmolen en er binnenkort aanvragen bij de gemeente zullen worden ingediend.

Reactie gemeente:

Op de eerste plaats willen we opmerken dat we het belang van lokale energieopwekking erkennen. Dit belang wordt in meerdere gemeentelijke beleidsstukken, waaronder het beleidskader Sinnefjilden 2020, onderschreven. Daarin wordt onder andere toegelicht dat de inpassing van zonnecollectoren niet toereikend is om te voorzien in de totale energiebehoefte van 2100 TJ binnen onze gemeente. Er heeft hierover ook een gesprek plaatsgevonden tussen de indiener en de gemeente. Tijdens dit gesprek hebben we aangegeven dat de ontwerpnota geen uitwerkingskader bevat voor grootschalige energie-opwek of grotere windturbines. Dergelijke ontwikkelingen vergen een afzonderlijke beleidsmatige en planologische afweging. De energietransitie is een omvangrijke opgave die in meerdere beleidsdocumenten wordt behandeld, waaronder het gemeentelijk programma duurzaamheid, en zal in samenhang met regionale en provinciale beleidsstukken verder worden uitgewerkt. Het voorgenomen wijzigingsbesluit zal zich beperken tot die vormen van opwek die ruimtelijk passen binnen het kleinschalige en landschappelijk waardevolle karakter van het buitengebied Zuidwest.

Mochten concrete initiatieven, zoals het door de indiener aangehaalde initiatief van Eigen Warmte Balk, worden ingediend, dan zullen deze op hun eigen merites worden beoordeeld binnen een passend juridisch-planologisch traject. Het feit dat dergelijke initiatieven mogelijk in voorbereiding

zijn, maakt niet dat zij zonder meer kunnen worden opgenomen in dit wijzigingsbesluit, dat immers gericht is op het bundelen van generieke regels passend bij het bestaande landschap en gebruik.

Wij benadrukken daarbij dat het wijzigingsbesluit niet bedoeld is om alle toekomstige ontwikkelingen binnen de energietransitie op voorhand te faciliteren, maar om binnen het huidige beleidskader een evenwichtige toedeling van functies aan locaties te waarborgen. Daarbij blijft het uitgangspunt dat nieuwe energie-opwekvormen slechts kunnen worden toegestaan wanneer zij landschappelijk en milieutechnisch aanvaardbaar zijn en passen binnen de schaal van het betreffende deelgebied.

Op grond van bovenstaande overwegingen zien wij geen aanleiding om de ontwerpnota aan te passen in de door de indiener voorgestane richting. Wel willen we de dorpsmolen in de tekst van de nota van uitgangspunten opnemen. Zodat duidelijk wordt dat windmolens, via een mogelijk afzonderlijk wijzigingsbesluit, een concrete bijdrage kunnen leveren aan de invulling van de (lokale) energiebehoefte.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten: we benoemen in de nota dat een dorpsmolen een concrete bijdrage kan leveren aan de lokale energiebehoefte.

3.17. Inspraakreactie 19 (Z.890034)

De indiener pleit voor de mogelijkheid om in het buitengebied een kleine boerenwindmolen te plaatsen die door burgers gebruikt kan worden voor de energietransitie, vooral wanneer zij geen zonnepanelen hebben. Zo'n kleine molen is volgens de indiener milieuvriendelijk, past goed in het landschap en kan bovendien stilgezet worden wanneer voldoende energie is opgewekt. Verder benadrukt de indiener dat burgers in het buitengebied minder beperkingen zouden moeten ervaren en dat het beleid meer gericht moet zijn op toekomstgerichte oplossingen in plaats van op veel regels die inwoners beperken.

Reactie gemeente:

Met betrekking tot de opmerkingen van de indiener over het toestaan van kleine boerenwindmolens voor particulier gebruik, benadrukken wij dat in de definitieve nota duidelijke kaders zijn vastgesteld voor windenergie in het buitengebied. Deze kaders staan alleen kleine windturbines toe bij agrarische bedrijven, met een maximale ashoogte van 15 meter, uitsluitend wanneer zij de agrarische bedrijfsvoering ondersteunen. Particuliere plaatsing, zoals door de indiener gewenst, valt hier nadrukkelijk niet onder. Voor het overige verwijzen we naar de gemeentelijke reactie onder 3.16.

Conclusie:

De reactie vormt deels aanleiding voor het aanpassen van de ontwerpnota: we benoemen in de nota dat een dorpsmolen een concrete bijdrage kan leveren aan de lokale energiebehoefte.

3.18. Inspraakreactie 20 (Z.890035)

De ynsprekker fynt dat de ûntwerpnota op guon punten te folle romte jout oan de agraryske sektor, foaral trochdat der wer mooglikheden ûntsteane foar útwreiding fan yntinsive feehâlderij oant 1.000 m by rjocht en 2.000 kante meter mei fergunning. Neffens de ynsprekker soe fierdere yntinsivearring net mear tastien wêze moatte.

Tagelyk is der gjin romte foar boargerinisjativen, lykas it starten fan in buerttún op agraryske grûn, wylst dat krekt wichtich is foar mienskipssin, sûnens en sosjale ferbining. De ynsprekker wiist derop dat oare gemeenten, lykas Súdwest-Fryslân, dit al goed regele hawwe en pleitet derfoar dat De Fryske Marren dit ek mooglik makket yn it nije omjouwingsplan.

Reaksje gemeente:

De yntsjinner hat oanjûn tsjin it bieden fan romte foar útwreiding fan in yntinsive njonkentûke by agraryske oan grûn bûne bedriuwen te wêzen. Yn ús gemeentlike omjouwingsfisy en de provinsjale omjouwingsferoarderding is as útgangspunt opnommen dat gjin meiwurking jûn wurdt oan de nijfêstiging fan net-grûnbûne (yntinsive) agraryske bedriuwen. Dizze line is ûnderboud út de opjefte fan in sûn en fitaal plattelân. It fasilitearjen fan útwreiding fan yntinsive neventakken by grûnbûne agraryske bedriuwen kin op spande foet stean mei dy opjefte en mei de koers dy't troch it Ryk en de provinsje ynsette op it mêd fan stikstof, bistewolwêzen en it ferduorsumjen fan de lânbou. Tagelyk hawwe wy each foar de ekonomyske posysje fan agrariërs en it belang fan foldwaande fertsjinmodellen. Dit freget om in soarchfâldige ôfwaging tusken ferskate ûntwikkelrjochtingen. Dêrby sette wy primêr yn op it fersterkjen fan grûnbûne, duorsume en ekstinsive foarmen fan lânbou, en op it bieden fan romte oan neventakken dy't bydrage oan in takomstbestindich en lânskiplik passend agrarysk bedriuwsmoedel. Wy nimme de ynspraakreaksje fan de yntsjinner dêrom op dit stuit net oer. It alternatyf by kader fiif, dêr't romte yn bean wurdt foar yntinsive neventakken, litte wy noch yn beskôging, om't dit alternatyf binnen it trajekt foar de planMER ûndersocht wurdt op de miljeueffekten. Op basis fan de útkomsten fan dit ûndersyk sil in definitive ôfwaging makke wurde, wêrby't de úteinlike kar makke wurdt troch de gemeenteried yn de tiid fan it fêststellen fan it wizigingsbeslút. Oangeande it útstel om binnen it omjouwingsplan romte te bieden foar boargerinisjativen lykas buortunen, fernimme wy it neikommende op. Agraryske grûnen binne primêr bestemd foar it útoefenjen fan in agrarysk bedriuw, en it soe te fier fiere om buerttunen yn it bûtengebiet by rjocht of mei in fergunning mooglik te meitsjen. Sokke inisjativen passe better binnen besteande kearnen en kinne allinne fia in aparte planologyske proseduer beoardiele wurde, wêrby't de gemeenteried it juste bestjoersorgaan is om dêr in beslút oer te nimmen.

Konklúzje:

De reaksje foarmet gjin oanlieding foar it oanpassen fan de ûntwerpnota.

Nederlandse vertaling

Inspraakreactie 20 (Z.890035)

De indiener vindt dat de ontwerpnota op sommige punten te veel ruimte geeft aan de agrarische sector, vooral doordat er weer mogelijkheden ontstaan voor uitbreiding van intensieve veehouderij tot 1.000m² bij recht en 2.000m² met vergunning. Volgens de indiener zou verdere intensivering niet meer toegestaan moeten zijn.

Tegelijkertijd is er geen ruimte voor burgerinitiatieven, zoals het starten van een buurttuin op agrarische grond, terwijl dit juist belangrijk is voor gezamenlijkheid, gezondheid en sociale verbinding. De indiener wijst erop dat andere gemeenten, zoals Súdwest-Fryslân, dit al goed hebben geregeld en pleit ervoor dat De Fryske Marren dit ook mogelijk maakt in het nieuwe omgevingsplan.

Reactie gemeente:

De indiener heeft aangegeven tegen het bieden van ruimte voor uitbreiding van een intensieve neventak bij agrarische grondgebonden bedrijven te zijn. In onze gemeentelijke omgevingsvisie en de provinciale omgevingsverordening is als uitgangspunt opgenomen dat geen medewerking wordt verleend aan de nieuwvestiging van niet-grondgebonden (intensieve) agrarische bedrijven.

Deze lijn is onderbouwd vanuit de opgave van een gezond en vitaal platteland. Het faciliteren van uitbreiding van intensieve neventakken bij grondgebonden agrarische bedrijven kan op gespannen voet staan met deze opgave en met de door het Rijk en de provincie ingezette koers op het gebied van stikstof, dierenwelzijn en de verduurzaming van de landbouw.

Tegelijkertijd hebben wij oog voor de economische positie van agrariërs en het belang van voldoende verdienmodellen. Dit vraagt om een zorgvuldige afweging tussen verschillende ontwikkelrichtingen. Daarbij zetten wij primair in op het versterken van grondgebonden, duurzame en extensieve vormen van landbouw, en op het bieden van ruimte aan neventakken die bijdragen aan een toekomstbestendig en landschappelijk passend agrarisch bedrijfsmodel.

Wij nemen de inspraakreactie van de indiener daarom op dit moment niet over. Het alternatief bij kader vijf, waarin ruimte wordt geboden voor intensieve neventakken, laten wij nog in beschouwing, aangezien dit alternatief binnen het traject voor de planMER wordt onderzocht op de milieueffecten. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal een definitieve afweging worden gemaakt, waarbij de uiteindelijke keuze wordt gemaakt door de gemeenteraad ten tijde van de vaststelling van het wijzigingsbesluit.

Ten aanzien van het voorstel om binnen het omgevingsplan ruimte te bieden voor burgerinitiatieven zoals buurtuinen, merken we het volgende op. Agrarische gronden zijn primair bestemd voor de uitoefening van een agrarisch bedrijf, en het zou te ver voeren om buurttuinen in het buitengebied bij recht of met een vergunning mogelijk te maken. Dergelijke initiatieven passen beter binnen bestaande kernen en kunnen alleen via een afzonderlijke planologische procedure worden beoordeeld, waarbij de gemeenteraad het juiste bestuursorgaan is om hierover een besluit te nemen.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de ontwerpnota.

3.19. Inspraakreactie 21 (Z.890036)

De indieners vinden dat het ontwerpwijzigingsbesluit omgevingsplan te weinig aandacht heeft voor natuur, terwijl landschap en natuur bepalend zijn voor de identiteit van Gaasterland. Er ontbreekt een volwaardig hoofdstuk 'Natuur', ondanks de aanwezigheid van waardevolle gebieden zoals het Rijsterbos, Wyldemerck, de Kliffen en delen van het IJsselmeer (Natura 2000) en het Natuurnetwerk Nederland, dat bovendien nog niet is voltooid. Zij pleiten voor een programma voor biodiversiteitsherstel, landschapsontwikkeling en landschapsherstel, gekoppeld aan bestaande kaders zoals Natuerlik Fryslân 2050, de Natuurherstelverordening en Basiskwaliteit Natuur. Volgens de indieners ontbreekt een voorwaardenscheppend kader om natuurherstel te ondersteunen. In het omgevingsplan moeten ook de posities van nationale landschappen, Natura 2000-doelen en NNN-opgaven duidelijk worden uitgewerkt. Ecologische verbindingen, met name in Gaasterland, moeten worden versterkt. Verder stellen zij vragen over de inhoud/regels van het ontwerpwijzigingsbesluit omgevingsplan, met in het specifiek de regels vanuit het bestemmingsplan Minkewei Oudemirdum.

Bovendien missen zij diverse belangrijke documenten in de lijst met beleidskaders. Zij vinden dat de gemeente de landschappelijke kwaliteiten actief moet versterken, niet alleen behouden, en dat water- en bodemsysteemherstel een meer prominente rol moet krijgen.

Ook moet het omgevingsplan de biodiversiteitsdoelen van de provinciale Omgevingsvisie beter volgen en niet verzwakken.

Verder vraagt de indiener om een nadere toelichting ten aanzien van de landschappelijke waarden die de basis vormen voor ontwikkelingen binnen het besluitgebied. Dit ter ondersteuning van het thema 'naar een gezond en vitaal platteland (Landelijk gebied) binnen onze omgevingsvisie.

De indiener vraagt om de lijst met acht doelstellingen voor de bestaande kwaliteit, zoals omschreven binnen de provinciale omgevingsvisie, uit te breiden. Onder andere het belang van een groenblauwe dooradering en de ontwikkeling van een klimaat robuust watersysteem moeten worden omschreven.

Onder het kopje 'natuur beschermen en ontwikkelen' staat in de ontwerpnota op dit moment een omschrijving welke geen recht doet aan de volledige strekking vanuit de provinciale omgevingsvisie. Gevraagd wordt waarom we hier een andere interpretatie op hebben losgelaten.

Ook ten aanzien van het kopje 'verbeteren en schoonhouden van het milieu' vraagt de indiener zich af waarom wij de omschrijving uit de omgevingsvisie niet volledig hebben overgenomen.

Over de landbouwbeleidsbrief 2025-2030 schrijft de indiener dat deze niet samen met natuurorganisaties is opgesteld. Daarnaast zien zij graag dat de tekst wordt aangepast in de zin dat de landbouw de natuur volgt en niet andersom. Het verzoek luidt om de tekst op dit punt aan te passen.

Daarnaast vragen zij om toepassing van het voorzorgsbeginsel voor natuur, strengere regels rond gewasbeschermingsmiddelen en bredere spuitvrije zones, vooral nabij natuur.

Tot slot vragen zij om verduidelijking van hoe bestemmingen van natuurpercelen worden verwerkt, hoe restrictiegebieden worden bepaald en om opname van belangrijke natuurterreinen van terrein behorende organisaties in het plan.

Reactie gemeente:

Op de eerste plaats merken wij op dat in de ontwerpnota uitgangspunten staat welke bestaande regels moeten worden omgezet naar regels binnen het omgevingsplan. Specifieke vragen over bijvoorbeeld de planregels ter bescherming van natuurgebieden en de beleidsneutrale verwerking van het bestemmingsplan Sminkewei Oudemirdum, kunnen op dit moment dan ook nog niet worden beantwoord. Deze regels worden namelijk na de definitieve vaststelling van de nota van uitgangspunten uitgewerkt binnen het wijzigingsbesluit omgevingsplan.

Het klopt dat er voor natuur geen afzonderlijk kader in de ontwerpnota is opgenomen. Echter betekent dit niet dat natuurgebieden binnen het besluitgebied een ondergeschikte rol innemen. Binnen de huidige beheersverordening Buitengebied Zuid West 2017 zijn de door de indiener benoemde waardevolle natuurgebieden, zoals het rijsterbos, de Wyldemerk, en de Kliffen gelegen binnen de gebiedsbestemmingen natuur- en bosgebied. Binnen de doeleindenomschrijvingen wordt aangegeven dat de aangewezen gronden zijn bestemd voor het behoud, het herstel en de ontwikkeling van de natuurlijke en de landschappelijke waarden van de natuurgebieden. Dit blijkt mede uit het aanlegvergunningstelsel, waarmee een verbod bestaat om binnen deze gebieden te ontgronden, af te graven of op te hogen. Deze functies zullen worden meegenomen binnen de wijziging van het omgevingsplan.

De indiener geeft aan dat Natuurmonumenten een aantal percelen in eigendom heeft welke liggen binnen NNN en ook als natuurgebied worden beheerd. Wij onderschrijven in beginsel het belang om aan deze percelen in het omgevingsplan dan ook een passende functie toe te kennen die recht doet aan de huidige situatie. Hieruit blijkt bovendien dat de NNN-opgave op dit moment nog wordt

gerealiseerd.

Op grond van artikel 2.39 van de provinciale omgevingsverordening moeten in een omgevingsplan regels worden opgenomen die zijn gericht op bescherming, instandhouding, verbetering en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurwerk Nederland (NNN-gebieden). We staan in beginsel dan ook positief tegenover het omzetten van de functie agrarisch in de functie natuur of bos, maar we doen dat dan na afweging van belangen. Deze afweging kan dan plaatsvinden als we een vergunningplicht opnemen voor het veranderen van de functie agrarisch in de functie natuur.

De provincie heeft overigens in de provinciale omgevingsverordening opgenomen dat wij voor percelen die onderdeel uitmaken van het natuurnetwerk Nederland de functie natuur toe moeten kennen, als de eigenaren van de desbetreffende gronden daarom vragen. Dit volgt uit artikel 2.41 van de provinciale omgevingsverordening (OVO).

De indieners pleiten verder voor programma's voor biodiversiteitsherstel, landschapsontwikkeling en landschapsherstel, gekoppeld aan kaders zoals Natuurlijk Fryslân 2050 en de Natuurherstelverordening. Programma's van deze aard horen niet in het juridisch bindende omgevingsplan, maar in uitvoeringsbeleid. De gemeente sluit aan bij de provinciale en regionale kaders, maar het omgevingsplan is niet het instrument om deze beleidslijnen zelfstandig uit te werken. Voor het omgevingsplan is het van belang dat de huidige functies natuur- en bosgebied het herstel van biodiversiteit niet in de weg staat. Via omgevingsprogramma's kan verder invulling worden gegeven aan het actief versterken van natuurwaarden. De opmerking dat er een voorwaardenscheppend kader in het omgevingsplan voor natuurherstel moet worden opgenomen, onderschrijven wij daarom niet.

Ten aanzien van de lijst met beleidskaders willen wij aangeven dat noch de huidige regels van de beheersverordening en noch de nog te ontwikkelen regels voor de wijziging van het omgevingsplan de onderhavige (beleids)documenten in de weg (zullen) staan. Deze hebben een sterk uitvoeringsgericht karakter, en zullen daarom ook niet in de lijst met relevante beleidskaders binnen deze nota worden opgenomen.

Verder wijst de indiener ons op het belang van landschappelijke waarden als basis voor ontwikkelingen binnen het besluitgebied. Wij onderschrijven deze opmerking. We zullen hier aandacht aan besteden in het nog op te stellen wijzigingsbesluit omgevingsplan Buitengebied Zuidwest.

Daarnaast ziet een aanzienlijk deel van de zienswijze op de vertaling van onderdelen uit de provinciale omgevingsvisie De Romte Diele (2020). Op de eerste plaats merken wij op dat wij als gemeente geen aanvullingen op een beleidsstuk kunnen maken welke door een ander bestuursorgaan is vastgesteld. Op de tweede plaats merken wij op dat de genoemde opmerkingen welke betrekking hebben op de provinciale omgevingsvisie vooral een strategisch en programmatisch karakter hebben en op provinciaal of bovenlokaal niveau worden uitgewerkt. De ontwerpnota van uitgangspunten voor dit wijzigingsbesluit is gericht op een concrete, juridisch-planologische regeling en leent zich daarom niet voor opname van dergelijke brede beleidsambities.

Verder erkennen wij dat de huidige omschrijving onder het kopje 'natuur beschermen en ontwikkelen' op dit moment nog niet de volledige lading dekt. De indiener merkt terecht op dat aspecten zoals stilte en donkerte nog ontbreken in de nota. Als gemeente onderschrijven we het belang van donkerte ook in onze omgevingsvisie. Op dit punt zullen we de nota aanvullen

Voor wat betreft de opmerkingen over het kopje 'verbeteren en schoonhouden van het milieu', merken wij op dat we de uitgangspunten uit de omgevingsvisie niet anders hebben geïnterpreteerd.

Echter kennen onderwerpen zoals frisse lucht en schoon water geen directe vertaling in het nog op te stellen wijzigingsbesluit omgevingsplan. Deze kent een overwegend beschermend karakter. Bij nieuwe milieugevoelige initiatieven wordt wel getoetst in hoeverre de bodem kwalitatief goed genoeg is om het initiatief planologisch mogelijk te kunnen maken. We zullen het aspect bodem dan ook toevoegen aan de nota van uitgangspunten.

Over de tekst vanuit de landbouwbrief 2025-2030 willen we aangeven dat deze tekst is overgenomen van de website van de provincie. In de ontwerpnota wordt de inhoud samengevat weergegeven. Echter betekent dit niet dat we de strekking van de brief kunnen aanpassen. We zien dan ook geen aanleiding om de tekst uit de ontwerpnota op dit punt aan te passen.

Verder merken wij op dat het voorzorgsbeginsel, zoals opgenomen in de Omgevingswet, al wordt betrokken bij en van toepassing is op de bescherming van natuurwaarden. Dit beginsel houdt in dat bij mogelijke risico's voor de fysieke leefomgeving tijdig maatregelen kunnen worden getroffen, ook wanneer nog geen volledige wetenschappelijke zekerheid bestaat over de effecten. Wij onderschrijven het belang van het beperken van negatieve effecten van gewasbeschermingsmiddelen op zowel gezondheid als natuur. Mede gelet op het voorzorgsbeginsel uit de Omgevingswet en de bestaande onzekerheden, is het voornemen om een spuitvrije zone van 50 meter op te nemen voor zowel bestaande als nieuwe situaties, uitgaande van de afstand tot gevoelige objecten zoals woningen. Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevat al regels ter bescherming van natuur en water, zoals minimale afstanden tot sloten, driftbeperkende technieken en het verbod op lozingen. In het omgevingsplan wordt met de spuitvrije zone voorzien in een ruimtelijke borging die aansluit op deze bestaande kaders. De nadere uitwerking en juridische vormgeving hiervan vindt plaats via een thematische wijziging van het plan.

Tot slot willen we aangeven dat de indiener, ten tijde van de terinzagelegging van het conceptwijzigingsbesluit, in de gelegenheid wordt gesteld om de gebiedstypen natuur- en bosgebied te beschouwen. Daarbij bestaat de mogelijkheid om aan te geven of de op de verbeelding aangegeven gebiedstypen volgens de indiener voldoende recht doet aan het feitelijke gebruik.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten:

- Onder het kopje 'natuur beschermen en ontwikkelen' voegen we een tekstdeel toe gericht op het belang van stilte en donkerte
- Onder het kopje 'verbeteren en schoonhouden van het milieu' voegen we een tekstdeel toe gericht op het belang van het aspect bodem
- We nemen een extra kader in de nota op waarin we aangeven dat met een vergunning agrarische gronden kunnen worden omgezet naar natuur of bos

3.20. Inspraakreactie 22 (Z.890037)

De indiener vindt dat de meeste uitgangspunten uit de ontwerpnota inpasbaar zijn binnen de Provinciale Omgevingsverordening (OVO), maar dat op sommige punten sprake is van strijd met die regels, zoals bij de ruimte-voor-ruimte regeling (kader 25) en pre-mantelzorg (kader 27).

Voor het eerstgenoemde kader geldt dat er in POVI-verband wordt gekeken in hoeverre er meer ruimte kan worden geboden voor compensatiewoningen. Dit laat onverlet dat artikel 2.27 uit de provinciale omgevingsverordening op dit moment ruimte biedt voor de realisatie van maximaal twee compensatiewoningen bij de sloop van minimaal 3000 m² beeldverstorende bebouwing. Voor het laatstgenoemde kader merkt de indiener op dat de provinciale omgevingsverordening nu geen ruimte biedt aan de realisatie van pre-mantelzorgwoningen. Echter bestaat de mogelijkheid dat dit

gebruik vergunningvrij mogelijk wordt gemaakt vanuit de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting.

De provincie stelt veel vragen over hoe agrarische uitbreidingen, landschappelijke inpassing en toetsing aan OVO-principes zullen worden uitgewerkt. Zij benadrukt dat uitbreidingen van niet-grondgebonden bedrijven en vrijkomende agrarische bebouwing niet zonder meer mogelijk zijn en altijd zorgvuldig aan de provinciale omgevingsverordening Fryslân moeten worden getoetst. Specifiek verwijst de indiener voor de uitbreiding van niet-grondgebonden agrarische bedrijven naar artikel 2.20, derde lid van de provinciale omgevingsverordening Fryslân.

Over kader 15 (schuilgelegenheden) en 16 (paardenbakken) geeft zij aan dat bij het toestaan van schuilgelegenheden voor vee bij hobbyboeren en paardenbakken, rekening moet worden gehouden met weidevogelkansgebieden en NNN-beheergebied.

Over kader 17 (nevenactiviteiten) wordt in zijn algemeenheid opgemerkt dat het parkeren op eigen erf moet plaatsvinden. Een uitzondering hierop wordt gevormd door (kleinschalige) kampeerterreinen, waarbij bezoekers ook bij het kampeermiddel moeten kunnen parkeren. Verder merkt zij op dat bij de vertaling in het omgevingsplan duidelijk moet worden gemaakt wat wordt verstaan onder lichte bedrijvigheid. Met name als de gemeente dat gebruik vergunningvrij wil toestaan. Daarnaast wordt geadviseerd om kleinschalige kampeerterreinen tot 15 standplaatsen niet bij recht mogelijk te maken, maar te verbinden aan een vergunningplicht. Op die manier kan de gemeente namelijk sturen op de landschappelijke inpassing. Voor het toestaan van trekkershutten kan de gemeente bij een verdere uitwerking in het omgevingsplan gebruik maken van de ruimte die op grond van artikel 2.14 van de provinciale omgevingsverordening wordt geboden.

Tot slot wordt er over de eis van ondergeschiktheid opgemerkt dat de inkomenstoets in de derde aanpassing van de provinciale omgevingsverordening, komt te vervallen. De gemeente heeft zelf de vrijheid om dit wel of niet te verwerken binnen het omgevingsplan.

Over kader 18 (vrijkomende agrarische bebouwing) vraagt de indiener of we alle functies binnen vrijkomende agrarische bebouwing bij recht zouden willen toestaan. Het advies luidt om functies zoals een hulpbedrijf landelijk gebied, paardenhouderij en manege met vergunning toe te staan. Op die manier kan er ook worden getoetst aan de principes bij hergebruik uit de provinciale omgevingsverordening.

Over kader 20 (gebruiksmogelijkheden woningen) merkt de indiener op dat er ook bij de functie wonen voor het toestaan van (kleinschalige) kampeerterreinen sprake moet zijn van een vergunningplicht met als beoordelingsregel een goede landschappelijke inpassing. In aansluiting op het woonerf kan er sprake zijn van weidevogelkansgebied of NNN-beheergebied. Binnen de beoordeling van de vergunningaanvraag moet daar rekening mee worden gehouden.

De indiener geeft bij kader 21 (voormalige boerderijen) aan dat het advies is om bij voormalige boerderijen in beginsel niet meer bebouwing toe te staan dan het bestaande.

Ten aanzien van het thema 'niet-agrarische bedrijvigheid' vraagt de indiener zich af of de onder kader 28 (Uitbreiding bestaande niet-agrarische bedrijvigheid) omschreven vergunningplicht toeziet op een uitbreiding binnen het vlak van de bedrijfsfunctie of dat ook daarbuiten mag worden gebouwd. Verder erkent zij dat nieuwe niet-agrarische bedrijven (kader 29) zich mogen vestigen in vrijkomende agrarische bebouwing. Daarbij is het wel van belang dat deze activiteiten passen binnen de reikwijdte van de artikelen 2.22 en 2.24 van de Provinciale Omgevingsverordening.

Ten aanzien van het thema 'recreatie en toerisme' vraagt de indiener zich af of de recreatieve activiteiten (kader 31) alleen binnen de functie wonen en functie agrarisch zijn toegestaan of ook bij

niet-agrarische bedrijvigheid. De vraag wordt gesteld in hoeverre de mogelijkheid tot het oprichten van een dag-recreatieve inrichting van maximaal 1 Ha is gekoppeld aan het bouwperceel, en of daar een vergunning voor benodigd is.

Ten aanzien van het thema 'cultureel erfgoed' merkt de indiener op dat ook de cultuurhistorische waarden, zoals omschreven in Grutsk en de CHK-kaarten in het vervolg moeten worden meegewogen. Dit zal via de derde aanpassing van de provinciale omgevingsverordening worden aangevuld.

Ten aanzien van het thema 'landschap' wordt aangegeven dat erbij plannen, naast de landschapsbiografie, ook moet worden gekeken naar de CHK-kaarten en Grutsk. Ook andere omgevingskwaliteiten zijn van belang. De vraag is hoe de gemeente deze meeweegt binnen haar besluitvorming.

Ten aanzien van het thema 'restrictiegebieden' merkt de indiener op dat voor grondwaterbeschermingsgebieden in de provinciale omgevingsverordening rechtstreeks geldende regels zijn opgenomen. Er geldt dan ook geen verplichting om deze binnen het omgevingsplan te verwerken. Daarnaast wordt aangegeven dat ook stiltegebieden, weidevogelkansgebieden, reserveringszones waterkering en buitendijkse gebieden een passende bescherming moeten krijgen binnen het omgevingsplan.

Reactie gemeente:

Om te beginnen willen we aangeven dat we bij het opstellen van de ontwerpnota hebben gekeken naar de reikwijdte die de Provinciale Omgevingsverordening (OVO) biedt. We zijn ons ervan bewust dat de kaders 25 en 27 op dit moment niet volledig passen binnen de OVO. Voor wat betreft het aantal compensatiewoningen geldt dat we van mening zijn dat ten hoogste vijf compensatiewoningen op een landschappelijke en stedenbouwkundige aanvaardbare wijze zijn in te passen. Te meer omdat de verwijdering van minimaal 3.000 m² aan beeldverstorende bebouwing een forse kwaliteitsverbetering kan opleveren. Daarbij nemen we ook in aanmerking dat er een beëindiging van agrarische activiteiten zal plaatsvinden, met als gevolg een positief effect op de stikstofbalans. Als de OVO, na afloop van het POVI-traject, op dit punt niet wordt aangepast dan zullen we dit meenemen binnen het conceptwijzigingsbesluit omgevingsplan. Voor wat betreft de pre-mantelzorgwoningen merken wij op dat het college van burgemeester en wethouders op 11 december 2024 de zogeheten beleidsregels pré-mantelzorgwoningen De Fryske Marren heeft vastgesteld. Mogelijk zorgt de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting ervoor dat pre-mantelzorgwoningen volledig vergunningvrij kunnen worden gerealiseerd. Mocht deze wet niet door de Eerste Kamer worden goedgekeurd dan beogen we, in lijn met het voorgenoemde beleidskader, een vergunningplicht te introduceren.

De provincie heeft een aantal opmerkingen gemaakt over de kaders binnen het thema 'agrarische sector'. Op de eerste plaats wordt gevraagd of er aanvullende regels komen voor de landschappelijke inpassing van bebouwing op bestaande bouwpercelen. Wij willen benadrukken dat er in het geval van uitbreidingen zal worden gewerkt volgens de Nije Pleats-methodiek. Dat betekent dat de provincie om advies zal worden gevraagd bij (concept)aanvragen welke toezien op uitbreidingen van grondgebonden agrarische bedrijven. De verwijzing onder kader 6 naar de aparte regeling voor biologische boeren zullen we uit de nota schrappen. Zoals de indiener terecht opmerkt is deze inmiddels vervallen.

Voor het toestaan van schuilgelegenheden voor vee en paardenbakken zullen we aan de nota toevoegen dat er aanvullende beoordelingsregels gelden voor hobbyboeren. Dit ter bescherming van

weidevogelkansgebieden en NNN-beheergebied. Het uitgangspunt is daarbij dat de natuurwaarden niet onevenredig mogen worden aangetast.

Wat betreft nevenactiviteiten, kleinschalig kamperen en nieuwe recreatievormen zoals trekkershutten willen we een aantal dingen opmerken. Op de eerste plaats is een verduidelijking van het begrip lichte/ambachtelijke bedrijvigheid als nevenactiviteit bij grondgebonden agrarische bedrijven gewenst. We nemen een begrip hiervan op in het nog op te stellen wijzigingsbesluit omgevingsplan Buitengebied Zuidwest. De strekking van het begrip zou als volgt kunnen zijn: lichte ambachtelijke bedrijvigheid: kleinschalige, ambachtelijke werkzaamheden die ondergeschikt zijn aan het agrarisch bedrijf, plaatsvinden binnen bestaande bebouwing en een beperkte milieubelasting en verkeersaantrekkende werking hebben. Voorbeelden hiervan zijn kleinschalige hout- en metaalbewerking, reparatie- en onderhoudswerkzaamheden en ambachtelijke productie zoals keramiek of streekproducten.

Op de tweede plaats willen we reageren op het advies van de provincie om een vergunningplicht in te stellen voor kleinschalige kampeerterreinen met een maximum van 15 kampeermiddelen. Wij onderschrijven de reactie van de provincie in de zin dat het lastig is om met een vergunningvrije regeling te sturen op een goede landschappelijke inpassing. Om deze reden kiezen we ervoor om de nota aan te passen en kleinschalig kamperen alleen met vergunning mogelijk te maken. Overigens zullen we in de algemene voorwaarden voor nevenactiviteiten tot uitdrukking brengen dat het parkeren op eigen terrein en op het bouwperceel moet plaatsvinden. In uitzondering daarop kan bij een kampeerterrein buiten het bouwperceel worden geparkeerd.

Wij kunnen ons vinden in de voorgestelde lijn om voor functies binnen vrijkomende agrarische bebouwing, zoals een hulpbedrijf landelijk gebied, paardenhouderij en manege, een vergunningplicht te hanteren. Op deze manier kan per geval een zorgvuldige afweging worden gemaakt en kan worden getoetst aan de relevante uitgangspunten, waaronder de principes voor hergebruik uit de provinciale omgevingsverordening. We zullen de nota op dit punt aanvullen.

De provincie heeft ook een aantal opmerkingen gemaakt over de kaders binnen het thema 'wonen'. Op de eerste plaats willen we opmerken dat we aan de beoordelingsregels voor het toestaan van kleinschalige kampeerterreinen bij de functie wonen zullen toevoegen dat het plan geen onevenredig afbreuk mag doen aan weidevogelkansgebied of NNN-beheergebied. Wat betreft de gebruiks- en bouw mogelijkheden voor voormalige boerderijen willen we benadrukken dat het behoud van boerderijen een belangrijk vertrekpunt vormt. Herbouw kan uitsluitend plaatsvinden op de bestaande locatie, en voor wat betreft de oppervlaktemaat van bijbehorende bouwwerken wordt aansluiting gezocht bij de vergunningvrije bouw mogelijkheden. Voor wat betreft het gebruik beogen we meer toe te staan bij voormalige boerderijen met woonfunctie dan bij reguliere woningen in het buitengebied. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de mogelijkheid tot stalling van caravans.

De provincie heeft ook een aantal opmerkingen gemaakt over de kaders binnen het thema 'niet-agrarische bedrijvigheid'. Op de eerste plaats willen we aangeven dat een uitbreiding van een niet-agrarisch bedrijf (kader 28) met vergunning alleen binnen het bestaande perceel kan plaatsvinden. Hiermee wordt voorkomen dat de het landschap op een onevenredige wijze wordt aangetast door niet-agrarische activiteiten. We zullen de nota op dit punt aanpassen.

Ten aanzien van nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid (kader 29) sluiten wij aan bij de uitgangspunten uit de provinciale omgevingsverordening, waarbij activiteiten passend moeten zijn binnen de omgeving en, in geval van nevenactiviteiten, ondergeschikt blijven aan de hoofdfunctie.

De provincie heeft ook een aantal opmerkingen gemaakt over de kaders binnen het thema 'recreatie en toerisme'. Op de eerste plaats willen we benadrukken dat het niet toestaan van de benoemde

recreatieve activiteiten bij een niet-agrarische functie een bewuste keuze is geweest. Dit omdat we al ruime uitbreidingsmogelijkheden bieden voor de uitbreiding van bebouwing. In lijn met de regeling binnen het bestemmingsplan Buitengebied Noord – 2017 kunnen dagrecreatieve inrichtingen tot 1 ha met vergunning mogelijk worden gemaakt. Daarbij geldt als uitgangspunt dat de inrichting binnen het huidige bouwperceel moet worden gerealiseerd.

Op het punt van cultuurhistorische waarden, archeologie en het gebruik van de Grutsk- en CHK-kaarten bevestigen wij dat deze kaarten direct worden betrokken bij de aanwijzing van restrictiegebieden en bij de toetsingskaders voor ontwikkelingen. Sloop van karakteristieke gebouwen wordt vergunningplichtig en slechts toegestaan wanneer behoud niet meer in verhouding staat tot de te beschermen waarden.

Tot slot willen we benadrukken dat de opmerkingen van de provincie over diverse restrictiegebieden, zoals waterveiligheidszones en weidevogelkansen aansluiten bij de aanpak in de ontwerpnota. Ook hiervoor geldt dat de provinciale regels rechtstreeks worden gerespecteerd en als werkingsgebieden in het omgevingsplan zullen worden opgenomen.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten:

- De verwijzing onder kader 6 naar de aparte regeling voor biologische boeren vervalt.*
- Voor het toestaan van schuilgelegenheden voor vee en paardenbakken voor niet-agrarisch gebruik geldt de ligging binnen weidevogelkansgebied en NNN-beheergebied als extra beoordelingsregel.*
- Kampeerterreinen tot 15 kampeermiddelen worden als vergunningplichtig aangemerkt.*
- Functies binnen binnen vrijkomende agrarische bebouwing, zoals een hulpbedrijf landelijk gebied, paardenhouderij en manege, worden als vergunningplichtig aangemerkt.*
- De uitbreiding van niet-agrarische bedrijvigheid kan met vergunning alleen binnen het bestaande bedrijfsperceel worden toegestaan.*

3.21. Inspraakreactie 23 (Z.890090)

De indiener vindt dat de ontwerpnota belangrijke onderdelen mist op het gebied van natuur en landschap. Zo ontbreekt in de inventarisatie een overzicht van natuurgebieden en landgoederen. De agrarische paragraaf is volgens de indiener zeer uitgebreid, maar gaat niet in op de mogelijkheid om landbouwgrond om te zetten naar natuur. Ook bij het thema landschap ontbreekt aandacht voor landschapsversterking, terwijl slechts enkele energie-gerelateerde activiteiten worden genoemd. Bij de restrictiegebieden is er niets opgenomen over landgoederen, uitbreiding van natuur of bos, terwijl dit nodig is om de achteruitgang van biodiversiteit te keren. De indiener wil dat deze omissies worden rechtgezet en vraagt de gemeente om bij inwoners te inventariseren welke percelen geschikt zijn om te zetten naar natuur, al dan niet met subsidie.

Reactie gemeente:

De stelling van de indiener dat de ontwerpnota belangrijke onderdelen mist op het gebied van natuur en landschap, delen wij niet. De uitgevoerde inventarisatie zag op de aanwezigheid van gebruiksactiviteiten binnen het besluitgebied. Echter betekent dit niet dat natuurgebieden hier een ondergeschikte rol innemen. Sterker nog: binnen de huidige beheersverordening Buitengebied Zuid West 2017 zijn grote delen aangewezen als natuur- of bosgebied, met daarbij een passend beschermingsregime in de vorm van een aanlegvergunningstelsel. Zoals gezegd respecteren we bestaande rechten, en logischerwijs zullen deze gebiedsfuncties ook een passend onderdeel gaan uitmaken van de regels in het omgevingsplan.

De regels in het omgevingsplan ten aanzien van landschap zullen voor een groot deel gericht zijn op

het behoud van het unieke landschap, dit wordt ook meermaals onderschreven in onze omgevingsvisie. Daarnaast wordt er op dit moment gewerkt aan een waardering van de aangeduide landschapselementen vanuit de landschapsbiografie Súdwesthoeke. Afhankelijk van de hoogte van de waardering krijgen deze een passende bescherming binnen de regels van het nog op te stellen wijzigingsbesluit omgevingsplan. Het actief versterken van het landschap valt buiten de reikwijdte van dit omgevingsplan. Daarvoor is onder de omgevingswet een omgevingsprogramma het geëigende instrument. Wel nemen we in het nog op te stellen wijzigingsbesluit omgevingsplan de mogelijkheid op om met vergunning agrarische functies om te zetten naar natuur of bos.

Conclusie:

De reactie vormt een aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten: we nemen op dat omzetting van de functie agrarisch naar de functie natuur met vergunning kan plaatsvinden

3.22. Inspraakreactie 24 (Z.890038)

De indiener vindt dat de gemeente De Fryske Marren de warmte- en energietransitie terecht een plek heeft gegeven in de Omgevingsvisie, maar dat paragraaf 2.7 in de ontwerpnota te weinig concrete richting en ambitie bevat. Juist gezien de urgentie van de warmtetransitie, de voorbeeldfunctie van de gemeente en het unanieme raadsbesluit om drie warmtenetten te ondersteunen, moet deze paragraaf worden aangescherpt.

Volgens de indiener tonen de resultaten van Eigen Warmte Balk aan dat een warmtenet technisch haalbaar en financieel kansrijk is en voor veel (met name oudere) woningen zelfs het enige betaalbare alternatief voor aardgas. Het biedt voordelen voor bewoners met lage inkomens, voorkomt hoge investeringen in individuele warmtepompen en vermindert geluidsoverlast. Daarnaast helpt een warmtenet bij het ontlasten van het elektriciteitsnet, omdat het netgebruik per woning aanzienlijk lager is dan bij individuele warmtepompen. Daarvoor is het echter cruciaal dat warmtenetten zelf elektriciteit kunnen opwekken zonder winstoogmerk, zowel vanuit het oogpunt van lage en stabiele warmtepreizen als van netstabiliteit.

De indiener vraagt daarom dat het omgevingsplan expliciet mogelijkheden biedt om nieuwe dorpsmolens toe te staan gekoppeld aan warmtenetten, bestaande windmolens om te zetten naar dorpsmolens, grootschalige warmtebuffering (zoals 20 meter hoge silo's) mogelijk te maken en warmte- en stroomopwekking via zonnepanelen voor warmtenetten toe te staan. Deze aanpassingen aan paragraaf 2.7 zijn volgens de indiener essentieel om betaalbare warmte, netstabiliteit en een snellere energietransitie mogelijk te maken.

Reactie gemeente:

De gemeente erkent het belang van lokale energieopwekking en de rol die dit speelt binnen de bredere energietransitie. Dit is ook vastgelegd in verschillende gemeentelijke beleidsstukken, waaronder het beleidskader Sinnefjilden 2020. Hierin is onder meer opgenomen dat de opgave voor duurzame energie binnen de gemeente omvangrijk is en niet met één enkele bron kan worden ingevuld. Over de door de indiener aangedragen onderwerpen heeft bovendien een overleg plaatsgevonden, waarin deze nader zijn besproken.

De voorliggende ontwerpnota heeft echter een afgebakend karakter en voorziet niet in een uitwerking van grootschalige energieopwekking of integrale warmtesystemen. Ontwikkelingen zoals warmtenetten, (dorps)windmolens, grootschalige warmteopslag en aanvullende vormen van energieopwekking vragen om een afzonderlijke, integrale afweging. Deze afweging vindt plaats binnen andere beleidskaders en besluitvormingstrajecten, mede in samenhang met regionale en provinciale afspraken. Het opnemen van dergelijke ontwikkelingen in dit wijzigingsbesluit ligt daarom niet in de rede.

Daarbij is van belang dat warmtenetten zich in hoofdzaak situeren binnen de bebouwde kernen en niet binnen het plangebied van het buitengebied Zuidwest waarop dit wijzigingsbesluit betrekking heeft. Dit benadrukt dat een nadere regeling van warmtenetten niet passend is binnen de reikwijdte van deze ontwerpnota. Het wijzigingsbesluit is gericht op het bieden van een passend juridisch-planologisch kader voor het buitengebied Zuidwest, waarbij het behoud van de landschappelijke kwaliteit en de bestaande ruimtelijke structuur centraal staat. Nieuwe ontwikkelingen worden alleen mogelijk gemaakt wanneer deze passen binnen de schaal en kenmerken van het gebied en ruimtelijk aanvaardbaar zijn.

De gemeente ziet daarom geen aanleiding om paragraaf 2.7 inhoudelijk te herzien in de door de indiener voorgestelde zin. Wel zal deze paragraaf worden aangevuld om de door de indiener genoemde ontwikkelingen en maatregelen zoals warmtenetten, lokale energieopwekking, warmteopslag en zon-oplossingen explicieter te benoemen en in context te plaatsen. Hiermee wordt de samenhang met de energietransitie verduidelijkt, zonder dat dit leidt tot een directe planologische borging van deze ontwikkelingen. Daarnaast zal in de Nota van Uitgangspunten explicieter aandacht worden besteed aan de mogelijke rol van dorpsmolens binnen de lokale energievoorziening.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten in de zin dat grootschalige bronnen voor het opwekken van energie t.b.v. onder andere warmtenetten aan de tekst van paragraaf 2.7 zullen worden toegevoegd.

3.23. Inspraakreactie 25 (Z.890041)

De indiener is niet tegen minicampings, maar vindt dat het plan onvoldoende rekening houdt met burens. Er is zorg over geluid, privacy en verlies van rust in het buitengebied. Parkeren en extra verkeer zijn niet geregeld en zouden verplicht op eigen terrein moeten plaatsvinden. Voor het sanitair gebouw ontbreken locatie- en afstandseisen, terwijl dit geur- en geluidsoverlast kan geven. De minimale perceelgrootte van 5.000 m² is onduidelijk gedefinieerd en zou moeten gelden voor de netto kampeeroppervlakte inclusief parkeren en sanitair. De afstand van 50 meter tot woningen biedt onvoldoende bescherming, omdat de camping dan alsnog aan de erfgrans kan komen. De indiener pleit voor aanvullende afstandseisen tot zowel erfgrans als woning. Bij cumulatie van recreatieve activiteiten (theetuin, appartementen, minicamping) neemt overlast toe; daarom moeten strengere eisen of beperkingen gelden. Tot slot vraagt de indiener om campers opnieuw expliciet uit te sluiten.

Reactie gemeente:

We onderkennen het belang van een zorgvuldige inpassing van minicampings in het buitengebied, waarbij rekening wordt gehouden met omwonenden. Om die reden maken wij kleinschalige kampeerterreinen vergunningplichtig. Deze vergunningplicht is er niet alleen op gericht om aspecten als verkeer en gebruik te beoordelen, maar ook om te waarborgen dat sprake is van een goede landschappelijke inpassing. Een zorgvuldige landschappelijke inrichting, bijvoorbeeld door middel van streekeigen beplanting en situering, draagt ook bij aan het versterken van de privacy voor zowel gebruikers als omwonenden. In het kader van de vergunningverlening zal per initiatief een integrale afweging plaatsvinden.

Ten aanzien van de door de indiener genoemde aandachtspunten wordt het volgende opgemerkt. In de regeling wordt opgenomen dat parkeren op eigen terrein dient plaats te vinden. Daarbij geldt het uitgangspunt dat ook parkeren bij het kampeermiddel is toegestaan. Daarnaast geldt als voorwaarde dat geen onevenredige aantasting mag plaatsvinden van het ruimtelijk beeld, de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende gronden, de verkeersveiligheid en de parkeersituatie. Deze criteria worden betrokken bij de beoordeling van een vergunningaanvraag.

Voor aspecten als geluid en privacy wordt in de regeling gestuurd via ruimtelijke randvoorwaarden, zoals de minimale afstand tot woonpercelen. We nemen dit voorstel over, er wordt een minimale afstand van 50 meter tot percelen gehanteerd waarbinnen de functie wonen planologisch is toegestaan. We achten deze afstand, in combinatie met de vergunningplicht en de eisen voor landschappelijke inpassing, passend om een aanvaardbaar woon- en leefklimaat te waarborgen.

Over de situering van voorzieningen merken wij op dat wij geen regels hoeven op te nemen over de situering ervan ter voorkoming van hinder. Het gebouwtje moet immers op het perceel gerealiseerd worden waar kleinschalig kamperen is toegestaan. En de afstand tussen dit terrein en de woonpercelen moet al minimaal 50 meter zijn. Met die afstand is er geen sprake van hinder door het toiletgebouw.

De minimale perceelgrootte van 5.000 m² is bedoeld om te waarborgen dat in beginsel een kleinschalig kampeerterrein ruimtelijk kan worden ingepast. Maar bij de beoordeling van aanvragen wordt ook gekeken naar de feitelijke inrichting van het perceel, inclusief kampeerplaatsen, voorzieningen en parkeergelegenheid, in relatie tot de omgeving.

Ten aanzien van cumulatie van recreatieve nevenactiviteiten geldt dat deze activiteiten ondergeschikt moeten blijven aan het agrarisch bedrijf. Daarbij wordt onder meer gekeken naar de omvang en het ruimtebeslag van de activiteiten in verhouding tot de agrarische bedrijfsvoering. Indien sprake is van een stapeling van functies, wordt dit expliciet betrokken bij de beoordeling, waarbij wordt getoetst of nog steeds sprake is van een aanvaardbare ruimtelijke situatie en geen onevenredige hinder ontstaat.

Voor recreatieappartementen wordt aangesloten bij het geldende Beleidskader recreatieappartementen gemeente De Fryske Marren, waarbij maximaal twee appartementen met een gezamenlijk oppervlak van 100 m² zijn toegestaan, ondergeschikt aan de woonfunctie. Tot slot merkt de gemeente op dat in de regeling expliciet wordt aangesloten bij mobiele kampeermiddelen. Campers worden daarmee niet toegestaan binnen minicampings.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten in de zin dat kleinschalige kampeerterreinen vergunningplichtig worden gemaakt en er een minimale afstand van 50 meter aanwezig moet zijn ten opzichte van percelen van derden waarop woonfuncties zijn toegestaan

3.25. Inspraakreactie 26 (Z.890043)

De indiener vindt dat de paragraaf over de energietransitie in de ontwerpnota te weinig concreet en ambitieus is. Volgens de indiener zijn juist duidelijke richting en stevige doelen nodig, gezien de urgentie van de warmtetransitie en het recente unanieme raadsbesluit dat drie warmteprojecten ondersteunt. De indiener benadrukt het belang van o.a. dorpsmolens, zonneweides, zonnepanelen op daken en grootschalige warmtebuffers voor zowel het project Eigen Warmte Balk als het bredere

werkgebied van Energiecoöperatie Gaasterland. Daarom pleit de indiener voor een nadere uitwerking van paragraaf 2.7 en wil hierover graag verder in gesprek.

Reactie gemeente:

(in overeenstemming met reactie onder 3.22)

De gemeente erkent het belang van lokale energieopwekking en de rol die dit speelt binnen de bredere energietransitie. Dit is ook vastgelegd in verschillende gemeentelijke beleidsstukken, waaronder het beleidskader *Sinnefjilden 2020*. Hierin is onder meer opgenomen dat de opgave voor duurzame energie binnen de gemeente omvangrijk is en niet met één enkele bron kan worden ingevuld. Over de door de indiener aangedragen onderwerpen heeft bovendien een overleg plaatsgevonden, waarin deze nader zijn besproken.

De voorliggende ontwerpnota heeft echter een afgebakend karakter en voorziet niet in een uitwerking van grootschalige energieopwekking of integrale warmtesystemen. Ontwikkelingen zoals warmtenetten, (dorps)windmolens, grootschalige warmteopslag en aanvullende vormen van energieopwekking vragen om een afzonderlijke, integrale afweging. Deze afweging vindt plaats binnen andere beleidskaders en besluitvormingstrajecten, mede in samenhang met regionale en provinciale afspraken. Het opnemen van dergelijke ontwikkelingen in dit wijzigingsbesluit ligt daarom niet in de rede.

Daarbij is van belang dat warmtenetten zich in hoofdzaak situeren binnen de bebouwde kernen en niet binnen het plangebied van het buitengebied Zuidwest waarop dit wijzigingsbesluit betrekking heeft. Dit onderstreept dat een nadere regeling van warmtenetten niet passend is binnen de reikwijdte van deze ontwerpnota. Het wijzigingsbesluit is gericht op het bieden van een passend juridisch-planologisch kader voor het buitengebied Zuidwest, waarbij het behoud van de landschappelijke kwaliteit en de bestaande ruimtelijke structuur centraal staat. Nieuwe ontwikkelingen worden alleen mogelijk gemaakt wanneer deze passen binnen de schaal en kenmerken van het gebied en ruimtelijk aanvaardbaar zijn.

De gemeente ziet daarom geen aanleiding om paragraaf 2.7 inhoudelijk te herzien in de door de indiener voorgestelde zin. Wel zal deze paragraaf worden aangevuld om de door de indiener genoemde ontwikkelingen en maatregelen zoals warmtenetten, lokale energieopwekking, warmteopslag en zon-oplossingen explicieter te benoemen en in context te plaatsen. Hiermee wordt de samenhang met de energietransitie verduidelijkt, zonder dat dit leidt tot een directe planologische borging van deze ontwikkelingen. Daarnaast zal in de Nota van Uitgangspunten explicieter aandacht worden besteed aan de mogelijke rol van dorpsmolens binnen de lokale energievoorziening.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten *in de zin dat grootschalige bronnen voor het opwekken van energie t.b.v. onder andere warmtenetten aan de tekst van paragraaf 2.7 zullen worden toegevoegd.*

3.26. Inspraakreactie 27 (Z.890044)

De indiener vindt dat het omgevingsplan een onafhankelijke, wetenschappelijke basis moet hebben en niet beïnvloed mag worden door politieke of sectorale belangen. Volgens de indiener worden boeren in het plan te veel ontzien, terwijl alle inwoners en bedrijven gelijk behandeld moeten worden en vervuilende activiteiten juist extra toezicht verdienen. De indiener stelt dat het concept

te sterk is beïnvloed door LTO en dat sommige stellingen over agrarische bedrijven, zoals het idee dat ze weidevogels helpen, de geloofwaardigheid van het plan ondermijnen.

Reactie gemeente:

De in de inspraakreactie verwoorde opvatting dat het omgevingsplan onvoldoende zou steunen op een onafhankelijke, wetenschappelijke basis en te veel beïnvloed zou zijn door politieke of sectorale belangen, delen wij niet.

Zoals in de nota van uitgangspunten uitgebreid is weergegeven, is het wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest opgebouwd vanuit een breed palet aan beleidskaders en objectieve bronnen, waaronder de Omgevingswet, de gemeentelijke Omgevingsvisie DFM, de provinciale omgevingsvisiordering en visie, landelijke kaders zoals Water en Bodem sturend, en de hieraan gekoppelde instructieregels. Daarnaast is het plan MER-plichtig, waardoor bij elke keuze de effecten op milieu, gezondheid en leefomgeving zorgvuldig moeten worden onderzocht en onderbouwd. Het plan is daarmee gestoeld op een samenhangend en breed gedragen feitencomplex, en niet op enkelvoudige belangen.

De stelling dat boeren in het plan 'te veel zouden worden ontzien' herkennen wij evenmin. Het plan respecteert bestaande rechten, zoals wetgeving dat vereist, maar scherpt tegelijk op diverse punten de ontwikkelingsruimte voor agrarische bedrijven juist aan. Zo worden geen nieuwe grondgebonden of niet-grondgebonden agrarische bedrijven toegestaan. Ook worden uitbreidingsmogelijkheden gemaximeerd op 1,5 hectare, tenzij de gemeenteraad in uitzonderingsgevallen anders besluit. Daarbij worden uitbreidingen alleen mogelijk bij aantoonbare noodzaak, onderbouwd via een evenredigheidstoets en strikte landschappelijke inpassing (Nije Pleats-methode). Ten slotte worden er geen nieuwe intensieve veehouderijen toegestaan en worden intensieve neventakken juist beperkt.

Ook is in het plan expliciet opgenomen dat milieugebruiksruimte leidend is bij niet-agrarische bedrijvigheid en dat gevoelige functies worden beschermd door onder meer het hanteren van een spuitvrije zone van 50 meter. Daarmee wordt nadrukkelijk gestuurd op bescherming van gezondheid, leefkwaliteit en milieu, voor alle inwoners en bedrijven in het gebied.

Ten aanzien van de opmerking dat het plan 'te veel beïnvloed zou zijn door LTO' merken wij op dat het plan tot stand is gekomen op basis van een groot aantal beleidsdocumenten, overheidsvisies, wettelijke kaders, onderzoeken en brede participatie. De inbreng van sectororganisaties, waaronder LTO, maar ook natuurorganisaties, waterschappen, maatschappelijke partijen en bewoners, maakt onderdeel uit van een open en transparant participatieproces, maar vormt nooit de bepalende factor. De uiteindelijke kaders zijn door de gemeenteraad vastgesteld en gebaseerd op integrale afweging van landschap, natuur, gezondheid, leefbaarheid en economie.

Met betrekking tot de opmerking over weidevogels verwijzen wij naar de provinciale en gemeentelijke beleidskaders waarin is beschreven dat openheid en rust in grote delen van het agrarische gebied bijdragen aan vitale weidevogelpopulaties. Dit betekent niet dat elk agrarisch bedrijf per definitie weidevogels helpt, maar wel dat landbouw, juist door het openhouden van het landschap, een ruimtelijke voorwaarde creëert voor weidevogelhabitat. Deze beleidsmatige constatering is afkomstig uit provinciale regelgeving en vormt een objectief gegeven binnen de ruimtelijke afweging.

Gelet op het voorgaande zijn wij van mening dat het omgevingsplan een zorgvuldig, evenwichtig en objectief opgebouwd kader vormt, waarin agrarische activiteiten niet worden ontzien, maar waarin

wél rekening wordt gehouden met bestaande rechten, wettelijke verplichtingen, landschappelijke kwaliteiten en het belang van een goed woon- en leefklimaat voor alle inwoners.

Conclusie:

De inspraakreactie vormt geen aanleiding de nota van uitgangspunten te wijzigen.

3.27. Inspraakreactie 28 (Z.890083)

De indiener laat weten dat er eerder contact geweest is over het wijzigen van de bestemming van hun perceel. Er is toen besloten te wachten op het wijzigen van het omgevingsplan. De indiener vraagt zich af of hier nu een mogelijkheid voor is.

Reactie gemeente:

In mei 2024 is er een conceptverzoek ingediend voor het wijzigen van de bestemming op het perceel van de indiener. Hierbij was het verzoek om de huidige bestemming 'Agrarisch dienstverlenende bedrijven' om te zetten naar 'Woondoeleinden'. Het conceptverzoek is in 2024 in beginsel positief beoordeeld. De nota van uitgangspunten gaat niet over individuele percelen. De definitieve beoordeling van het verzoek om dit mee te nemen in het wijzigingsbesluit omgevingsplan Buitengebied Zuidwest vindt plaats later in het wijzigingstraject. Wel zal dan moeten worden aangetoond dat sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Daarvoor moet onder andere worden aangetoond dat de bodem geschikt is voor de woonfunctie. Indiener moet wel beseffen dat het traject tot wijziging van het omgevingsplan nog een paar jaar zal duren. In het vervolg van het traject tot wijziging van het omgevingsplan zullen we contact houden met de indiener.

Conclusie:

De inspraakreactie vormt geen aanleiding om de Nota van uitgangspunten aan te passen.

3.28. Inspraakreactie 29 (Z.890093)

De indiener vindt dat landschap, natuur en volksgezondheid veel te weinig aandacht krijgen in de ontwerpnota. Belangrijke documenten zoals de Landschapsbiografie Súdwesthoeke, EU-waterkwaliteitsnormen en beleid over biodiversiteit, veenweide, bossen en volksgezondheid ontbreken of zijn nauwelijks verwerkt. Het kenmerkende landschap wordt genoemd, maar niet omschreven, terwijl herstel van verdwenen landschapselementen noodzakelijk is. De indiener pleit voor duidelijke beperkingen op geitenhouderijen, bescherming van grasland tegen grootschalige omzetting naar akkerbouw en betere, neutralere benamingen voor landschappelijke zones. Bij agrarische, niet-agrarische en recreatieve ontwikkelingen zouden strengere voorwaarden moeten gelden, waaronder aantoonbare verbetering van milieu, duurzaamheid, goede landschappelijke inpassing en voorkomen van parkeeroverlast. Voor wonen vraagt de indiener o.a. ruimte voor seniorenhofjes en afstandsregels rond geitenhouderijen. Er dienen kaders te komen voor grote campings, jachthavens en wandel/fietspaden in het buitengebied. Landschap en natuur verdienen aparte, uitgebreidere hoofdstukken met aandacht voor houtwallen, lanen, stiltegebieden, snelheidsbeperking nabij bos, en beperking van grootschalige evenementen. Ook moet volksgezondheid een eigen kader krijgen. De indiener wil strengere spuitbufferzones bij sierteelt (150 m) en bescherming van kwetsbare functies. Restrictiegebieden moeten niet alleen bouw, maar ook lawaaiige of belastende activiteiten uitsluiten.

Reactie gemeente:

De door de indiener naar voren gebrachte stelling dat in de ontwerpnota te weinig aandacht zou zijn voor landschap, natuur en volksgezondheid, delen wij niet.

Op de eerste plaats verzoekt de indiener om een aantal aanvullende (beleids)kaders op te nemen in de ontwerpnota, zoals Natuurlijk Fryslân 2050. Hoewel dit kader zich voor een groot deel richt op de ontwikkeling van natuur en biodiversiteit, achten wij het toch waardevol om dit kader concreet te benoemen. Dit omdat het stuk een weergave bevat van de binnen het besluitgebied aanwezige variatie tussen bos, natuur en kustgebied.

Op de tweede plaats verzoekt de indiener om de Europese waterkwaliteitsnormen in tekst te benoemen onder de relevante kaders. Bij het opstellen van het omgevingsplan worden deze kaders reeds betrokken via de wettelijke instructieregels uit het Besluit Kwaliteit Leefomgeving. Het is daarom niet noodzakelijk om de Europese waterkwaliteitsnormen als afzonderlijk toetsingskader in het omgevingsplan op te nemen; de doorwerking daarvan is reeds geborgd binnen het stelsel van de Omgevingswet.

In de nota van uitgangspunten richten wij ons nadrukkelijk op het behoud en de versterking van landschappelijke en natuurlijke kwaliteiten. Daarbij volgen wij de Omgevingsvisie De Fryske Marren. Ook betrekken wij de provinciale Omgevingsvisie De Romte Diele en de Landschapsbiografie Súdwesthoeke. Deze documenten kunnen handvatten bieden voor de te maken afwegingen over landschap en ruimtelijke kwaliteit. Deze documentatie is, anders dan de indiener veronderstelt, wel degelijk verwerkt in onze uitgangspunten voor onder meer landschap, cultuurhistorie, biodiversiteit, natuur- en bosgebieden en het veenweidegebied. Daarnaast geven we in de ontwerpnota onder kader 36 aan dat de waardering vanuit de landschapsbiografie Súdwesthoeke als input zal dienen voor de regels van de wijziging omgevingsplan.

Het streven naar behoud van landschappelijke structuren en herstel van elementen zoals lanen, houtwallen en slootpatronen maakt daarmee integraal onderdeel uit van de uitgangspunten voor zowel agrarische uitbreidingen als recreatieve en niet-agrarische ontwikkelingen. Bovendien onderschrijft kader 42 het voornemen om waardevolle landschapselementen als restrictiegebieden een passende bescherming te bieden. Dat er op dit moment nog wordt gewerkt aan de waardering van de in de landschapsbiografie omschreven landschapselementen betekent dan ook niet dat het thema landschap onderbelicht blijft.

De indiener merkt terecht op dat de verwijzing op p. 21 naar het agrarisch open gebied te veel de indruk kan wekken dat het thema landschap ondergeschikt is. We zullen dit dan ook aanpassen door te spreken van: agrarisch in een open of besloten landschap.

Ook de thema's waterkwaliteit en volksgezondheid hebben een plek gekregen in de ontwerpnota. Zo zijn instructieregels uit Rijks- en provinciaal beleid over water, bodem, klimaatadaptatie en bescherming van gevoelige functies tegen schadelijke stoffen, waaronder spuitzonering, expliciet opgenomen. Voor geitenhouderijen zijn we voornemens om binnen het omgevingsplan strikte kaders op te nemen: nieuwvestiging van niet-grondgebonden geitenhouderijen is uitgesloten en uitbreiding van grondgebonden geitenhouderijen vindt enkel onder voorwaarden plaats, waaronder een toets op gezondheid en veiligheid. Hiermee respecteren we de regels die op grond van de provinciale omgevingsverordening worden gesteld. Daarnaast staat in de ontwerpnota dat we de realisatie van een kinderdagverblijf in de buurt van pluimvee-, varkens- en geitenhouderijen niet toestaan. We waarderen het voorstel van de indiener om aan de kaders ook de brief gezondheidsrisico's rond veehouderijen vanuit de gezondheidsraad toe te voegen. We vullen de nota op dit punt aan.

Ook de zorg over mogelijke grootschalige omzetting van grasland naar akkerbouw wordt door ons niet gedeeld. Wij merken daarover op dat er op basis van de regels binnen de beheersverordening Buitengebied Zuid West 2017 al regels zijn gesteld voor de instandhouding van de openheid binnen

de gebiedsbestemming Agrarisch gebied in een open landschap. Er is immers sprake van strijdig gebruik van gronden voor onder andere het aanplanten van opgaande beplanting. Wij zien geen aanleiding om een algeheel verbod in te stellen om het omzetten van grasland naar akkerbouw tegen te gaan.

De indiener vraagt om het verbinden van strengere voorwaarden bij uitbreiding van agrarische grondgebonden bedrijven. Echter is het bij nieuwe plannen/ontwikkelingen van belang dat er sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Dat betekent dat de milieueffecten op een integrale manier worden afgewogen. Het volgen van de Nije Pleats-methodiek zorgt ervoor dat er een landschappelijke verbetering optreedt. Wij zien dan ook geen aanleiding om de voorwaarden voor uitbreiding onder kader 3 aan te passen.

Voor de vergunningvrije nevenactiviteiten geldt het uitgangspunt dat de deze moeten worden ondergebracht binnen de bestaande bebouwing, op eigen terrein moet worden geparkeerd, en ongeschikt moeten zijn aan de agrarische activiteit. Wij achten het stellen van nadere eisen dan ook niet noodzakelijk.

De indiener vraagt om uitbreiding van woonmogelijkheden zoals seniorenhofjes. Daarbij wordt een aantal van maximaal tien wooneenheden genoemd. Wij merken op dat in het kader van het belang van bescherming van het landschap we voor dergelijke geen vergunningplicht kunnen opnemen. Het is te allen tijde aan de gemeenteraad om daarover een standpunt in te nemen. Verder wensen we te benadrukken dat er bij het verlenen van vergunningen voor zowel het realiseren van nieuwe woningen in het kader van ruimte-voor-ruimte, het splitsen van voormalige boerderijen, als (pre-)mantelzorgwoningen geldt dat er sprake moet zijn van een goed woon- en leefklimaat. De mogelijke aanwezigheid van geitenhouderijen in de omgeving wordt daarbij ook integraal afgewogen.

De indiener wenst aanvullende kaders voor dagrecreatieve inrichtingen, campings, jachthavens en recreatieve routes. De mogelijkheid om een dagrecreatieve inrichting van ten hoogste 1 hectare te starten, verbinden we aan een vergunningplicht. In de beoordelingsregels nemen we o.a. mee dat het initiatief geen onevenredig afbreuk mag doen aan de bestaande milieusituatie. Een aanvullende eis over aantoonbare duurzaamheid voert te ver, mede omdat dit in de praktijk niet handhaafbaar is. Voor kampeervoorzieningen hanteren wij een uitgebreid kader gericht op kleinschaligheid (max. 15, via vergunning 25 standplaatsen), landschappelijke inpassing en beperking van overlast. Grote jachthavens en grote verblijfsrecreatieve complexen vallen buiten de reikwijdte van deze nota en worden planologisch geregeld via bestaande regels of separate procedures.

Voor wat betreft de wandelroutes wensen wij te benadrukken dat zowel binnen de bestemming 'verkeersdoeleinden' als 'fiets- en voetpaden' al fiets- en voetpaden kunnen worden gerealiseerd. Vanuit het oogpunt van de waarde van het unieke landschap nemen wij geen vergunningplicht op om binnen andere functies dergelijke verbindingen toe te staan. Daarvoor zal een afzonderlijke wijzigingsprocedure moeten worden doorlopen, waarover uiteindelijk de gemeenteraad een oordeel dient te vellen.

Hoewel wij de wens om nog uitgebreidere hoofdstukken over landschap en natuur begrijpen, menen wij dat de bestaande, beleidsrijk onderbouwde kaders toereikend zijn en aansluiten bij eerder vastgesteld beleid. Wij wensen te benadrukken dat de grootte van dit kader niet betekent dat dit onderwerp onderbelicht blijft binnen de ontwerpnota en de toekomstige wijziging van het omgevingsplan. Sterker nog: het landschap vormt het vertrekpunt voor nieuwe ontwikkelingen, zowel binnen de kaders van vergunningplichten (o.a. uitbreiding grondgebonden agrariërs), als binnen afzonderlijke procedures. Zoals gezegd zal de landschapbiografie als basis worden genomen om waardevolle landschapselementen binnen ons omgevingsplan te beschermen. Daarbij zullen we ook het belang van weidevogels meewegen, dit volgt uit de provinciale omgevingsverordening

Fryslan.

De ingediende reactie bevat diverse voorstellen gericht op het beperken van gemotoriseerd verkeer, het reguleren van evenementen, het versterken van gezondheidsbeleid en het instellen van een adviescommissie voor natuur en landschap. Deze onderwerpen vallen echter grotendeels buiten de reikwijdte van het omgevingsplan. Het omgevingsplan richt zich op het toedelen van functies aan locaties en het stellen van regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving, zoals bedoeld in de Omgevingswet.

De genoemde voorstellen hebben in belangrijke mate betrekking op beleid, beheer, uitvoering en handhaving, dan wel op afzonderlijke besluitvormingstrajecten (zoals verkeersbesluiten of evenementenvergunningen). Dergelijke aspecten worden niet, of slechts beperkt, in het omgevingsplan geregeld.

Voor wat betreft de maximale toegestane hoogte voor dakturbines merken wij op dat de maximale bouwhoogte inderdaad geen onderdeel uitmaakt van de ontwerpnota. Deze concrete bouwregels vormen namelijk een uitwerking van de nog vast te stellen uitgangspuntennotitie. Deze vertaalslag wordt gemaakt binnen het conceptwijzigingsbesluit omgevingsplan. Wel delen wij de mening van de indiener in de zin dat de bouwhoogte niet te hoog mag zijn. De gemiddelde hoogte van een dergelijke dakturbine bedraagt in de meeste gevallen 1 tot 3 meter.

Uit jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (2 april 2025) volgt dat bij het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen in de nabijheid van Natura 2000-gebieden niet zonder meer kan worden uitgesloten dat negatieve effecten optreden. Op grond van het voorzorgsbeginsel, zoals neergelegd in de Habitatrichtlijn, geldt dat bij onzekerheid over mogelijke effecten nader onderzoek noodzakelijk is. Als significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, is een natuurvergunning vereist.

De beoordeling hiervan ligt bij het bevoegde gezag voor Natura 2000-activiteiten, zijnde de provincie, en maakt geen onderdeel uit van het omgevingsplan. Dit aspect leidt daarom niet tot aanpassing van het plan.

De indiener wenst dat restrictiegebieden niet alleen bouw, maar ook lawaaiige of belastende activiteiten uitsluiten. Van belang is dat lawaaiige functies niet verenigbaar zijn met de betreffende bestemmingsomschrijvingen. Daarnaast worden dergelijke aspecten worden niet primair via het omgevingsplan gereguleerd, maar via andere instrumenten, zoals de evenementenvergunning en verkeersbesluiten. Het omgevingsplan richt zich op het toedelen van functies aan locaties en het stellen van ruimtelijke regels. Voor zover relevant zijn de belangen van natuur en leefomgeving daarin afgewogen. Dit leidt niet tot aanpassing van het plan.

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding tot het aanpassen van de nota van uitgangspunten:

- We Op p.21 wordt de tekst 'agrarisch open gebied' aangepast in 'agrarisch in een open landschap';*
- De beleidsbrief gezondheidsrisico's rond veehouderijen vanuit de gezondheidsraad wordt toegevoegd aan de relevante kaders.*

3.29. Inspraakreactie 30 (Z.890045)

De indiener maakt zich zorgen over de verslechterde leef kwaliteit in het buitengebied en vindt dat eerdere aanbevelingen genegeerd zijn. De dominante agrarische activiteiten veroorzaken volgens de indiener ernstige schade aan biodiversiteit, natuur en landschap, waardoor natuurgebieden geïsoleerd raken en soorten verdwijnen. Daarnaast is de toenemende geluidsbelasting van landbouwverkeer, recreatief verkeer en vliegverkeer een probleem, waardoor stilte zeldzaam is

geworden. De indiener vraagt om echte bescherming van de woonfunctie in het buitengebied en om recreatievormen die gericht zijn op natuur, rust, stilte en duisternis. Volgens de indiener biedt natuurgerichte recreatie ecologisch én economisch meer perspectief dan intensieve landbouw en zou dit in het omgevingsplan verankerd moeten worden.

Reactie gemeente:

In de nota van uitgangspunten is uiteengezet dat het omgevingsplan gericht is op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties, waarbij wonen, landbouw, natuur en recreatie in samenhang worden afgewogen en landschappelijke en natuurwaarden nadrukkelijk het vertrekpunt vormen. Daarmee is het uitgangspunt het behouden van en, waar mogelijk, versterking van kwaliteiten in het buitengebied.

Ten aanzien van de zorg dat dominante agrarische activiteiten leiden tot schade aan biodiversiteit, natuur en landschap benadrukken wij dat de ontwerpnota kaders en restrictiegebieden bevat om waarden te beschermen (o.a. natuur- en bosgebieden, cultuurhistorie, archeologie, landschapselementen en grondwaterbescherming). Uitbreiding van (grondgebonden) agrarische bedrijven is alleen mogelijk onder strikte voorwaarden zoals landschappelijke inpassing (Nije Pleats-methode), een evenredigheidstoets (o.a. natuur, landschap, licht, waterhuishouding) en locatie-specifieke beoordeling; nieuwvestiging van niet-grondgebonden (intensieve) veehouderij wordt niet toegestaan.

De stelling dat natuurgebieden geïsoleerd raken en soorten verdwijnen, vraagt om nuancering. Het omgevingsplan is geen natuurbeheer- of herstelprogramma, maar een juridisch instrument dat ruimtelijke activiteiten ordent en beschermingsregels vastlegt. Sectorale opgaven zoals biodiversiteitsherstel en ecologische verbindingen worden primair uitgewerkt via provinciale en gebiedsgerichte programma's. Het plan sluit daarbij aan door beschermende werkings- en restrictiegebieden en door bij nieuwe ontwikkelingen de landschappelijke en ecologische basis te laten meewegen.

Over de genoemde geluidsbelasting door landbouwverkeer, recreatief verkeer en vliegverkeer attenderen wij op de hiervoor wettelijke normen en toetsingskaders buiten het omgevingsplan. Bij nieuwe ontwikkelingen wordt onder andere getoetst aan de toename van verkeer die ontstaat ten gevolge van het initiatief. De gronden die onderdeel uitmaken van de functie verkeersdoeleinden mogen daarbij worden gebruikt door (auto)verkeer. Het reguleren van vliegverkeer en het vaststellen van vliegroutes is geen gemeentelijke bevoegdheid. Deze bevoegdheid ligt bij het Rijk, binnen het kader van de Omgevingswet en de luchtvaartregelgeving, onder verantwoordelijkheid van onder andere het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Luchtverkeersleiding Nederland. Het omgevingsplan biedt daarom geen juridisch instrument om vliegroutes of het gebruik van het luchtruim vast te stellen of te wijzigen.

Wij delen de mening van de indiener in de zin dat we het unieke landschap binnen het buitengebied moeten koesteren. Het belang van het landschap loopt als rode draad door de verschillende kaders heen. Ook beschrijft de gemeentelijke omgevingsvisie de opgave om het unieke landschap te behouden en te ontwikkelen. Voorbeelden daarvan zijn de voorwaarden voor uitbreiding van grondgebonden agrarische bedrijven, maar ook de voorwaarden voor nevenactiviteiten bij agrarische functies.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat de zienswijze geen aanleiding geeft om de nota van uitgangspunten te herzien. De in de zienswijze genoemde aspecten zijn betrokken bij de totstandkoming van de nota en passen binnen de daarin gemaakte afwegingen en gestelde kaders.

Conclusie:

De reactie vormt geen aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten

3.30. Inspiraakreactie 31 (Z. 890078)

De indiener waardeert dat de ontwerpnota aandacht heeft voor leefomgeving, landschap en klimaat en dat eerdere adviezen zijn overgenomen. Tegelijk vindt de indiener dat gezondheid nadrukkelijker, concreet en toetsbaar moet worden opgenomen als kader in de nota. Het begrip 'goed woon- en leefklimaat' moet duidelijk worden gedefinieerd en breder worden toegepast bij woningbouw. De indiener adviseert dat uitbreidingen of alternatieven alleen zijn toegestaan wanneer de milieukwaliteit voor omwonenden niet verslechtert, vooral wat betreft lucht, geur en geluid. Ook pleit de indiener voor meer aandacht voor wandelen, fietsen, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en nabij groen, omdat dit bijdraagt aan gezondheid. Tot slot moet hittestress expliciet worden meegenomen door te zorgen voor schaduw, groen en verkoeling in de inrichting van het buitengebied.

Reactie gemeente:

De door de indiener gewaardeerde aandacht voor leefomgeving, landschap en klimaat in de ontwerpnota nemen wij met instemming kennis van. De suggestie dat gezondheid nadrukkelijker, concreet en toetsbaar zou moeten worden opgenomen als kader in de nota, delen wij echter niet. We onderschrijven de opmerking voor zover het gaat om de constatering dat gezondheid een rol speelt bij de inrichting van de leefomgeving. Gezondheid komt in de ontwerpnota van uitgangspunten dan ook op meerdere plaatsen terug: bij de beoordeling van een kinderopvang als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven, bij de voorwaarden voor plattelandswoningen en geitenhouderijen, en in het kader over spuitzonering en gewasbeschermingsmiddelen (kader 41). Binnen dit kader wordt omschreven dat er een spuitvrije bufferzone van 50 meter wordt gehanteerd en een verbod op nieuwe sierteelt op nieuwe locaties wordt voorgesteld, mede op advies van GGD Fryslân en vanuit het voorzorgsbeginsel. Het gezondheidsbeleid is daarmee inhoudelijk al sterk verweven in de nota. De suggestie om het gemeentelijke gezondheidsbeleid ook expliciet te benoemen in paragraaf 1.4 als beleidskader wordt overgenomen. Dit versterkt de transparantie en de onderbouwing van de keuzes die in de nota worden gemaakt.

Het verzoek om het begrip 'goed woon- en leefklimaat' nader te definiëren en breder toe te passen bij woningbouw achten wij niet noodzakelijk. In zowel de Omgevingswet als in onze ontwerpnota is duidelijk omschreven dat een aanvaardbaar woon- en leefklimaat moet worden gegarandeerd en dat afwegingen worden gemaakt op basis van milieuaspecten, veiligheid, hinder, landschappelijke kwaliteit. De instructieregels vanuit het Besluit Kwaliteit Leefomgeving moeten daarbij in acht worden genomen. Ook bij de toevoeging van woningen blijven deze toetsingscriteria leidend, zoals ook blijkt uit de opgenomen beoordelingsregels bij onder andere nevenactiviteiten, uitbreidingen en de situering van woningen in relatie tot gevoelige functies.

De stelling van de indiener dat uitbreidingen of alternatieven alleen zouden moeten worden toegestaan wanneer de milieukwaliteit voor omwonenden niet verslechtert gaat wat te ver. Het gaat er om dat ta geen onevenredige afbreuk mag worden gedaan aan onder meer de milieusituatie, geur-, geluid- en lichtbelasting, natuurwaarden, waterkwaliteit en de woonsituatie van omwonenden. Dit geldt zowel voor agrarische uitbreidingen als voor niet-agrarische en recreatieve ontwikkelingen. Het pleidooi voor meer aandacht voor wandelen, fietsen, bereikbaarheid, verkeersveiligheid en nabij groen wordt door ons gewaardeerd. Echter vraagt dit wel om een nadere nuancering gezien de reikwijdte van deze ontwerpnota en het volgende wijzigingsbesluit

omgevingsplan. De nota richt zich op het buitengebied Zuidwest, waar thema's als openbaar vervoer en fietsinfrastructuur minder direct aan de orde zijn dan in een stedelijke context. Recreatieve voorzieningen en landschappelijke kwaliteit komen wel nadrukkelijk terug in de nota, onder meer via de kaders voor dagrecreatieve voorzieningen en de bescherming van landschappelijke waarden (kader 36), die indirect bijdragen aan bewegen en ontspanning. De bredere thema's van actief vervoer en toegankelijk groen komen aan bod in andere gemeentelijke beleidstrajecten, zoals de omgevingsvisie, de gemeentelijke groenvisie en het mobiliteitsprogramma 2025-2030. De ontwerpnota wordt op dit punt niet aangepast.

Het belang van hittestress als onderdeel van een gezonde leefomgeving wordt onderkend. In het buitengebied Zuidwest is hittestress echter een minder urgent vraagstuk dan in stedelijke gebieden, waar verharding en bebouwingsdichtheid de opwarming versterken. Het buitengebied kenmerkt zich juist door een groene en open omgeving met relatief veel natuurlijke verkoeling. Daar waar de nota raakt aan klimaatadaptatie, bijvoorbeeld via de voorwaarden voor landschappelijke inpassing en het behoud van groenstructuren zoals lanen, singels en houtwallen (kader 36), wordt hittestress indirect al meegewogen. De ontwerpnota wordt op dit punt niet aangepast

Conclusie:

De reactie vormt aanleiding voor het aanpassen van de nota van uitgangspunten in de zin dat het gezondheidsbeleid De Fryske Marren 2020-2024 aan de kaders voor de nota wordt toegevoegd.

3.31 Inspraakreactie 32 (Z.893310)

De indiener laat weten dat er eerder contact is geweest over de wijziging van de bestemming van hun adres. In overleg is toen besloten de wijziging van het omgevingsplan af te wachten. Hij/zij vraagt zich af of er nu mogelijkheden zijn bij de herziening.

Reactie gemeente:

De indiener heeft een perceel met een agrarische bestemming. Op het perceel staan forse opstallen. We hebben op 21 januari 2026 een gesprek gehad met de indiener. Als vervolg daarop heeft de indiener de wens te kennen gegeven de bestaande bebouwing te willen splitsen in drie woningen en twee recreatieappartementen.

De beoordeling hiervan valt buiten het bestek van de Nota van uitgangspunten. We zullen deze wens betrekken bij het vervolg van het proces van totstandkoming van het wijzigingsbesluit omgevingsplan Buitengebied Zuidwest of, als de indiener dat wil, in het kader van een verzoek voor een apart wijzigingsbesluit.

Conclusie:

De inspraakreactie vormt geen aanleiding om de Nota van uitgangspunten aan te passen.

3.32 Inspraakreactie 33

De indiener kan zich op hoofdlijnen vinden in de ontwerpnota en onderschrijft onder meer de terughoudende lijn voor grondgebonden zonne-energie (alleen voor eigen gebruik), het toestaan van boerenerfmolens en het opnemen van alternatieven voor (tunnel)kassen in het omgevingsplan.

Wel worden enkele aandachtspunten en verzoeken meegegeven. Indiener pleit voor het bieden van ruimte voor nieuwe (natuur)begraafplaatsen, het onder voorwaarden toestaan van extra woningen

bij plattelands- en agrarische bedrijfswoningen (bijv. voor mantelzorg) en het beperkt mogelijk maken van nieuwe woningen in het buitengebied waar dit landschappelijk inpasbaar is.

Daarnaast vraagt indiener aandacht voor de verduurzaming van karakteristieke boerderijen, inclusief passende ondersteuning en onderzoek naar lokale, circulaire oplossingen zoals biobasedisolatiematerialen en biogas. Ook wordt verzocht om houtstook niet volledig uit te sluiten, gezien het beperkte aantal betaalbare alternatieven.

Verder uit indiener zorgen over de mogelijke beperkingen voor (nieuwe) agrarische ontwikkelingen door het uitsluiten van nieuwe grondgebonden en niet-grondgebonden bedrijven, en vraagt om verduidelijking van het begrip bufferstroken. Tot slot wordt aandacht gevraagd voor het creëren van ruimte voor biodivers en toekomstbestendig agrarisch ondernemen (zoals agroforestry) en voor zorgvuldige afstemming, ondersteuning en eventuele compensatie bij maatregelen zoals vernatting.

Reactie gemeente:

Wij zijn geen voorstander van hoogstallen, serrestallen en tunnelkassen, maar nemen hierover een definitief besluit nadat de milieu-effecten van dit alternatief zijn onderzocht. Dit doen we in het kader van de planMER.

We hebben een natuurbegraafplaats in het Buitengebied Zuidwest. We sluiten niet uit dat er in de toekomst behoefte is aan nog één of meer natuurbegraafplaatsen. De afweging daarover zal dan binnen een aparte procedure tot wijziging van het omgevingsplan moeten plaatsvinden zodat de gemeenteraad er dan een besluit over kan nemen.

We hebben al als uitgangspunt opgenomen dat onder voorwaarden mantelzorgwoningen kunnen worden toegestaan. Daarnaast staan we extra woningen toe in vrijkomende agrarische opstallen en binnen de ruimte voor ruimte regeling. Daarbuiten vinden wij de bouw van nieuwe woningen in het buitengebied niet wenselijk. Wij willen verstening van het buitengebied zoveel mogelijk tegengaan.

Wat de verduurzaming van karakteristieke bebouwing betreft is het niet de bedoeling om met het wijzigingsbesluit omgevingsplan buitengebied Zuidwest beperkingen te stellen aan de wijze van verwarming van die bebouwing.

Keuzes hierover vallen buiten het bestek van de wijziging van het omgevingsplan, maar zullen gemaakt moeten worden binnen het programma warmtetransitie. Binnen dit programma zal ook aandacht zijn voor communicatie.

Informatievoorziening over productie van biobased materialen en dergelijke valt ook buiten het bestek van het wijzigingsbesluit. Wel heeft dit onze aandacht. Wij hebben regulier overleg met de landbouwsector waarbinnen we dit kunnen adresseren.

Wij houden vast aan het uitgangspunt om geen nieuwvestiging van agrarische bedrijven toe te staan. In uitzonderlijke situaties, bijvoorbeeld in situaties die nu nog niet zijn voorzien, zou hiervan af kunnen worden geweken. In die gevallen is het aan de gemeenteraad om een besluit te nemen binnen een afzonderlijke procedure.

In de nota is de inhoud van verschillende beleidsstukken kort samengevat. De term bufferstroken komt uit het ontwerp-gebiedsprogramma provincie Fryslân (2023). In het wijzigingsbesluit Buitengebied Zuidwest nemen wij geen bufferstroken op. Wel nemen we een bufferzone op van 50 meter ten opzichte van gevoelige objecten voor het spuiten met chemische gewasbeschermingsmiddelen.

Wij onderzoeken momenteel of en zo ja waar wij agroforestry mogelijk kunnen maken.

Vernatting van gebieden wordt niet geregeld via het omgevingsplan, maar via besluitvorming door het wetterskip.

Conclusie

De reactie vormt geen aanleiding de Nota van uitgangspunten aan te passen.

3.33 Inspiraakreactie 34

De indiener vindt dat het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen afgebouwd moet worden tot uiteindelijk nul. De indiener vindt dat een bufferzone minstens 100 meter moet zijn. Verder bepleit de indiener een verbod op glyfosaat te gebruiken tegen onkruid. Verder vindt de indiener dat geleop het specifieke karakter van het landschap van Gaasterland ook de teelt van voedingsgewassen als tarwe en rogge gestimuleerd moet worden.

Reactie gemeente:

Mede gelet op het voorzorgsbeginsel uit de Omgevingswet en de bestaande onzekerheden, is het voornemen om een spuitvrije zone van 50 meter op te nemen voor zowel bestaande als nieuwe situaties, uitgaande van de afstand tot gevoelige objecten zoals woningen. Een afstand van 50 meter vinden wij toereikend. Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bevat al regels ter bescherming van natuur en water, zoals minimale afstanden tot sloten, driftbeperkende technieken en het verbod op lozingen. In het omgevingsplan wordt met de spuitvrije zone voorzien in een ruimtelijke borging die aansluit op deze bestaande kaders. De nadere uitwerking en juridische vormgeving hiervan vindt plaats via een thematische wijziging van het plan.

Wij hebben geen juridische mogelijkheden om het gebruik van glyfosaat te verbieden. Een agrariër mag het gebruiken als het is toegelaten is door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) en de regels in acht neemt die voor het gebruik gelden.

Conclusie

De reactie vormt geen aanleiding de Nota van uitgangspunten aan te passen.

4. Ambtshalve wijzigingen

- We hebben kader 19 ('Agroforestry') toegevoegd aan de kaders voor de agrarische sector.